

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Opera

P. 1-3 nebst Inventarium

Gerson, Jean

[Straßburg], 1488

De canticordo

[urn:nbn:de:bsz:31-300776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-300776)

placitiss.

Secundū opusculū

Opusculum istud de cantico rdo id est de cantico cordis h3 tres thomos. i. diuisiones vel tonos pncipales cum notis et notulis. Note sunt considerationes speciales. Note vero particule singulares. **P**rimus tomus continet pbemium cum designatione quale fuisse monocordum in statu ino centie. et quale est in statu virtutis pfecte vti Christo fuit et Maria p nouem notulas. Ponit vltterius differentias cantici cordis ad canticum oris / cum distinctione cantici noui hominis ad veterem p. r. notas seu notulas. Ponit consequēter dabitatiōes multas circa pſentia que soluantur p reli quas. xxxiiij. notulas. **S**ecundus tomus deducit pncipaliter q' est ponendum canticordū docens quid sit descriptiue. et quē admodū habere debet suum gamma. et qūter fuit in christo et maria. Continet. xij. notas fm cōsiderationes totidem spāles pncipales et in vniuerso notulas. xviij. singulares. **T**ertius tomus instituit nō abſqz circuitu qualiter gamma formetur pro canticordō continens notas et notulas. que se legendibus offerunt satis plane.

Thomus primus

Gratia qui audiunt verbum dei custodiunt illud. Verbum habituri de canticis per theoriam et praxim. **D**odo pncipue de canticordō quod est verbum dei in cordibus nostris. Quale potuimus erordium cōuenientius assumere / q' a verbo verbi dei / q' a principio de principio / q' a dei sapientia p quā condita sunt omnia et sine qua facere non possumus quicquid. Que ludēz erat cum patre dum cuncta componeret / et cū ipsum laudarent astra matutina. **N**ec est sapientia quā auris bona audiet eam omni cōcupiscentia. **A**periat igitur aures nostras sonet et expediat verbum dei cuius tonitruus ista fuit exhortatio. **N**isi habet aures audiendi audiat. **A**uris itaqz cordis intelligēs **Q**uibus non aptis / sumus (intra puerbiū) **A**sinus ad lyram. qz nullā in armonia verbi dei dulciorem sup mel et fauum suauitatem inueniemus. **P**orro si repletum fuerit cor nostrum verbo dei. fiet quod ab eo dicitur.

Et abundantia cordis os loquitur. **A**būdet igitur boneſu cuius os hic loquitur et eructat / cor istud verbum bonum. **A**būdet igitur obsecro spūs tuus bonus in periculo corde meo et impleat illud vt desermo in aptiōe oris mei. et semper sit laus tua in ore meo. compleatur in me monitio tube apostolice / que afflatu tuo abundāter impleta / nobis omnibus insonuit et cecinit hortans docens et interpretans verbum xpī ait. **H**abiter in vobis abundanter in lōmī sapientia cōmonentes et docentes vosmet ipsos in psalmis et himnis et canticis spūalibus in gratia cantantes in cordibus vestrīs domino. **O** verbuz christi. imo verbū xps quod erat in pncipio apud deuz et de' erat verbum. et verbum caro factum est. **V**eni domine Jesu habites in corde abundāter et si non in in omni sapientia saltem per fidem que p dilectiōem operetur. vt docere et cōmonere valeam me pmitus. deinde proximis meos filios tuos / in psalmis / et de psalmis himnis et canticis spūalibus. vt si mus in gratia cantantes tibi dño in cordibus nostris et gratias agentes p omnibus tibi et patri. **C**antet ecce quotidie vocibus crebris vehementer auribus nostris spiritus tuus bonus p ora ppharum. tua organa psonans. **C**an. do. can. no. **E**t rursus. **C**antate et exultate. et psallite. **E**t iterum. **P**sallite deo nro psallite. psallite regi nostro psallite. **Q**uonia in rex. ois ter. deus psal. sapi. **N**ec autez exhortatio milites repetita / nullo modo proſus erequi poterit os nostrū nisi pmitus impletis cordibus vestrīs. **Q**uonia in ex abundantia cordis os loquitur in canticis. **Q**uā felix illa ciuitas in qua iugis solerantitas vbi vna vox letantium et vn' ardor cordium que plena modulis in laude et canore iubilo. vacat. vider. amat. cantat in eternum pleno corde toto ore. **F**elix nō bilominus homo qui factus est rectus. si non immiscuisset se peccando questionibus infinitis. non de paradiso voluptatis et canticis angelorum detrusus esset in valles lacrimarum in velamentationis et planctū **Q**ui iam compatus iumentis insipientibus et surdior illis factus. cor fere sicut nabuchodonosor habet vt audiens nō audiat et intelligens nō intelligat. **F**ormaue rat itaqz dei sapia ad similitudine maior' mūdi corpalis / corpus hoīs. in cui' medio posuit cor instar sol in celo. **C**ōposuerat illō

Bg 5

tanq̄ instrumentum vel organum musicū
temporissime concordatū. in quo et p̄ q̄d
sp̄s humanus tunc vniq̄ psallendi p̄tis/
simus/vt pote plenus verbo dei/cātabat io
cundissima cantica syon celest̄ hierlm. nec
erat dissonū quicq̄s/in pulcerrimā oia con
sonabant melodiam. quoniā nihil erat vt
hic et nunc obuiā rōni sub cuius impio cū
cta erant. quē admodū postea fuit in orga/
no corp̄s beati illius de quo mulier quedā
extollens vocem de turba dixit **Beatus** ven
tet qui te portauit. **Beatus** p̄fecto quia p̄
omnia subditus erat verbo dei cōcor̄ quo
q̄ rationi. concors insup sine dissidētia si/
būpi. **C**ognouerunt hanc inesse debere
cōsonantiam humano cordi phantes ali/
qui sicut **Aristo.** tradit. q̄ in virtuoso om/
nia cōsonant rōni. Quid autem magis ho
mini p̄riū esse debet q̄ ratio q̄ viuere con
sequenter f̄m eam et eidem cōsonare. **Pu**
to autē nullū talē inuenerat **Aristo.** virtuo
sum. vbi non frequentius dissonaret vetul
homo/rationi corpus vicz mortis huius.
sed ita voluit non quales videbat. sed qua
les esse debere censebat p̄hs ille clarissim⁹
describere dū felicitatem venatur humana
natura. **P**orro nullus vnq̄ phantum
et p̄scrutorū seculi potuit attingere vnde
esset dissonantia talis in hoie/quā beu co/
gimur sentiendo fateri. sola fides/hanc ex
peccato p̄moꝝ parentū venisse reuelat. **E**t
hoc altero duoz modoz ponitur a sanctis
Unus est q̄ iusticia originalis erat inte/
gritas institute nature humane a deo. cui⁹
p̄fecta sunt opera. qui anime immortalī cor/
pus aptauerat potens non mori. et per con
temperans rationi. **Ponūt** aliq̄ iusticiā ori
ginale fuisse habitum quendā additū. quo
fieq̄r talis coaptatio ad rationē q̄diu ra/
tio subdita esset deo qua iusticia sublata
sensus velut effrenes absq̄ retinaculo pru
erunt in obiecta sua sp̄re nec expectato re
gimine rōnis. **G**randis apta est conqui
sitionis tam phice q̄ theologicē materia.
sed ad rē quā attendimus accedat protin⁹
cor nostrū et os nostrū. tradere scz noticiā
canticordi. i. cantici cordis vnde p̄cedit cā
ticum oris. quoz differentias ad inuicem
p̄mo si notauerim⁹ patebit quidditas seu
natura citius vtriusq̄. quomō p̄crea p̄bū
dei verū/affirmat q̄ ex abūdātia cordis os
loquitur et cantat. **C**anticū oris. est vox
sensibilis numerosa. ab auditu exteriori p̄

p̄rie p̄ceptibilis ponitur vox p̄ genere et nu
merosa iungitur. quasi p̄ differentia ad vo
ces. nullā habentes numerosam p̄portioz
Additur tertia clausula p̄pter voces cordia
les intrinsecas et intellectuales. que p̄cipi/
untur aure cordis vel intellectus pur scrip
turis sacris et phicis/locutionibz trahi po
test. **D**abemus sic p̄mā p̄cipuā differentia
a canticordi que est vox interior numero
sa/ab auditu solo interiori p̄rie p̄ceptibil.
Canticū oris/cōuenit aialibus p̄sertim
auiū in quibz numerosa vox inuenitur. ab
auditu exteriori p̄rie p̄ceptibilis **Testat** h̄
philomena/hoc alauda/hoc carduell⁹ hoc
rurtur et yrūdo/cygnus et alia multa. **C**ol
ligim⁹ hic scōdam dīaz a cārico cordis ma
xime rōnalis et humani. de q̄ p̄ns est inqui
sitiō. **U**nū q̄uis in auiū concinentibz si cui
q̄ suū cor sit et imaginatio quedā seu fan
tasiatio numerosa/que se monstrat exteri⁹/
sit deniqz multiplex passio. nihilomin⁹ ad
canticū nostrum cordis siue canticordum
nō attingunt. **D**ic aspiciamus q̄ passiones
et sensus sunt in irrōnabilibz determinate
p̄ obiecta sua et vniformiter opaf q̄dlibet i
diuiduū suesp̄i. **N**ō cī cātar aliter vna phi
lomena q̄ alia. sic nec aliter facit nidū suū/
Sec⁹ i hoie cui⁹ rō nō est ad vanū limita
ta. vñ tāta varietas in hūanis oris. **N**ā q̄d
est sparsum p̄ industrias singlares in bru
tis. rō colligit in se totū. **C**anticū oris p̄
ab altero cognosci et p̄cipi et iudicari. **C**an
ticū vo cordis/solus ille q̄ erit innotescere
mediate vel imediate **F**acit ad h̄ illud apli
cū **Tu** dñe q̄ nosti corda oim **Et** illō **D**e
intuet cor. cū multz in hāc sniam **Q**ualiter
aut pateat cor hois vel hic vel in p̄ria. tam
angelis q̄ sc̄ris seu locutiōe mutua seu oīo
nis directiōe deuota/alibi videf. **C**anti
cū oris p̄t cū altero cārico oris p̄ cōcinen
tes ad inuicē p̄binari ac i vnā colligi sym
phoniā. **H** in discātibz p̄ tenorē p̄ tenorēz.
p̄ minucias et p̄ fractiōes vocū multifarias
Et experientia mōstrat. et ars certa tradit et
scribit **D**ec aut oia fieri nō p̄nt saltē hic in
via p̄ hoies forz i cārico cordis. **S**urgat p̄
inde difficultas cognitiōis cāricordi ap̄
eos q̄ nō p̄uertit ad cor. sz ab eo negligē
tia vel ruditate vel imperitia diuertuntur
Canticū oris p̄t inuito fieri q̄ ap̄tis auri
bus velit nolit illud audiet. aur si p̄sistit in
gesticulatiōibz vt sunt tripudiatōes illō in
spiciet nisi rē oculos clausos būcrit **C**anticū

vero cordis aliter (vt pmissus est) nō p̄cipit i mediate ab auditu vel intuitu. etiam si coꝝ natum suum dederit ad audiendū v̄l vidē dum. possunt nihilominus cōiecture que dam sumi quemadmodū ex occurſu faciei ex oculoz. nutu. et gestu corpis. coꝝ se p̄dit

Canticū oris potest fieri sine libero arbitrio p̄ motū naturalem vel aiālem vel extrinsecū seu alienū. p̄t̄ in aubus. p̄t̄ in pueris. et alijs nō dū hūm̄bz expeditū iudiciū rōnis. Postz vero canticordū quale p̄quirimus. sola p̄ducere potest libertas arbitrij. vbi volūtas p̄monet et inclinatur. rō delibērans ordinat et imperat. Tandem voluntas exequitur et effectui mandat. Sancti p̄inde cōcordant. dū vnus attribuit (exempli gratia) orationem voluntati. alij rōni. Sic p̄terea dum vnus dicit orōem. cāntica p̄ virtutes intellectuales. alius p̄ morales. alius p̄ theologicas. alius p̄ dona causalia. Si quidem nullū est canticū qd̄ nō possit a virtute qualibet impari. i. mediate causari. Ita enī videmus in oibus actibus bonis. sed immediata p̄ductis et elicitis suā habere p̄tiam virtutem. vt sperare spem. diligere caritatem. orare deū et sibi cauere religionem. que spēs est iusticie. **C**anticū oris de se indifferens est ad bonitatem vel maliciam de genere moris. datur ratio. q̄ niam de se et intrinsece non est actus liber. p̄pterea si dicitur bonus moraliter aut malus. laudabilis aut vituperabilis. oportet q̄ hoc recipiat aliūde. et hoc dicitur sequitur ad p̄cedentem. Sed canticū cordis dicitur laudabile aut vituperabile. tanq̄ sit a libero arbitrio elicite. et p̄inde essentialiter et intrinsece liberū est h̄m̄i canticordū. Nolumus tamen ab actibus humanis extrinsecis. tollere laudem vel meritū. sed hoc habent ex participatione et origine prime libertatis. **C**anticum oris potest violenter elici. s. ab extrinseco nō conferente vim passo. et saltē diuina virtute. Secus inuenies in nostro canticordo ad qd̄ volūtas cogi neq̄t. Implicat enī q̄ actus cordis humani sit elicite libere. et respectu eiusdē sit violentus. i. voluntas patiens vim cōferret nec cōferret in actu suo. qd̄ implicat. **C**anticū oris est subiectiue in re materiali et extensa. siue sit sine nō sit organica. Subiectū vero nostri canticordi. est i solo corde rōis. sine sit portio superior et quasi vir. siue inferior. q̄ si mulier. siue in quadam scintilla et apice intel-

llegentie pure quam mentem aut sinderim quidam appellant. Sed vbiq̄ suū elicit canticum. sine vsu corpalis organi requisito. q̄uis ad fantasmatā prius aspexerit. et ex illis spēs intelligibiles abstraxerit. Et hoc si non sit ex alto. virtute verbi dei collustrantis. immediata reuelatio. **C**anticū oris spectat ad veterem hominem. canticordum vero nostrum p̄tinet ad nouum. qui fm̄ deum creatus est ad imaginem et similitudinem suam. nō dumtaxat in vestigio.

Sequitur hoc loco cōsideratiōem apostoli de biprito homine in quolibet viatore. cuius intelligentiam et misterij. nunc hic supponimus. dicētes cōsequenter tot esse diuinas assignabiles inter canticum oris et nostrum canticordū. quod et q̄tas ap̄ls assignauit inter nostros hoīes. hunc veterem istum nouū. sub vna et in vna hominis naturali p̄sona. vt q̄ vetus tyrannizat lege carnis et peccati. q̄ obuiat et dissonat rōni q̄ legi dei subiectus nō est. q̄ captiuat nos sub iugo peccati. et ita de reliquis. Et nouū agitur. ducitur et regit sp̄s libertatis et iusticie. et adoptionis filioꝝ dei. et spe hereditatis eterne. **C**ollocato tenore dicendorū cōsequēter notulemus nunc r̄ndendo iob iectionibz. nūc nostra ponendo. **H**abet in p̄mis dubitatiōem ea que dicta sunt de canticocordis qd̄ distinguit a canticocordis. qz pot̄ fieri sine eo. **L**ū dixerit p̄sus q̄ ex abundantia cordis os loq̄tur. **L**ū p̄terea certum sit nulla voce que ē sonus ab ore aiāli. platus. fieri sine corde qd̄ est p̄ncipium vite et motus. Respondemus q̄ vbiq̄ sunt i aliqua disciplina seu veritatis cognitione diuersi termini. quozū quilibet habet acceptiones multiplices seu p̄ analogiam seu p̄ equiuocatiōem. restrictio vel limitatio pot̄ debz p̄mitus fieri vel supponi ad certum aliqd̄ significatum. alioquin incideret statim confusio. et ex confusione deceptio seu sophistica paralogisatio. Propterea si debet in p̄mis p̄supponi quid nominis sicut debet. oportet cōsequēter illud esse certum vel qz sic vult impositor. cum nomina sint ad placitum vel ex vsu autentico maioribz colligitur. Fatemur itaq̄ cor dici multipliciter et ad multa. s. os. Placuit nihilominus ex causis impositis. coartare fm̄onez. mō qui dicitur est vt cor significet h̄ in hoīe liberū arbitriū rōis. Os vero notet organū carnis. quamuis etiam cor ita sumptum

habet suū os intrinsecum vt ibi. labia dolo
sa in corde. et corde locuti sunt. Os carnis
pari mō suum os habere inuenitur vt ibi.
In ore fatuoz cor eoz. Consequenter
norandū est iuxta diuisionē apli de dupli/
ci homine. nouo et veteri q̄ duplex est i ge
nere canticū. vnū nouū. vetus alterū. Que
distictio sumit penes v̄turē et vitū. celestē
terrenum. spūale et carneum. liberum et illi/
liberum. grām et peccatū. meritū et demeri
tum. caritatem et cupiditatem. vel amorem
dei et amorem sui quē dicimus libidinem.
Quo fit in canticis vt quicqd̄ spectat ad v̄
tutem immediate v̄l mediate. elicitiue vel i
patine. intrinsece v̄l extrinsece. essentialiter
vel denotatiue. illud computetur inter cau
tica noua. aliud autem ex aduerso vetus re
putetur. Colligitur huius distictōis rō/
nabilis ex ap̄lo locis plurimis. Et quia
xp̄us dixit. Ex verb̄ tuis iustificaberis. ecce
nouitatem. Et verb̄is eodē naberis. ecce
vetustatem. que duo tamen a cordis abun
dantia pcedunt. Stabit igitur q̄ sile can
ticum. sicut in ore vnus nouū. et in altero ve
tus. imo sunt in eodem ore tempe et corde
mutatis. **C**ur aut̄ ista noramus. nisi pro
cognoscenda verius distictōe canticū cor
dis a canticō or̄. que non sic accipienda est
vt nō plerūq̄ cōueniant et sit aliqd̄ canticū
oris nouum. licet nō intrinsece et illicitiue
Sit p̄terea canticū al. qd̄ cordis vetus dū
v̄tro pessimas machinatur cogitationes. et
ab eo exeunt iuxta verbū xp̄i cogitationes
male. homicidia. adulteria. fornicationes.
furti. falsa testimonia. blasphemie. auari
tie. nequicie. dolus impudicia. oculus ma
lus. supbia stulticia. **V**ides q̄ prauū cor
tale. q̄ dissonū et horribile. **O**pponetur
hic forte nobis de pueris qui nondū h̄nt
v̄sum cordis intellectualis. qd̄ est iudiciū
liberū rōnis. Nōne sequi videtur ex p̄nota
tis. nullū in ip̄is esse canticū nouū. neq̄ ve
tus plus q̄ in bestijs et auibus. Cū tamē
xp̄us approbans cantica pueroz hebreo/
rum. cōf. r̄mauerit dictū suū autoritate pro
phetica. **E**t ore infantū et lactentium p̄fe
cisti laudē. Proinde frustra ponent̄ in ec
clesijs pueri. qui tamen vident̄ gratissima
portio chozi canentū. Quid iterū dicem̄
de beato illo infante Jobe baptista in ma
terno v̄tro gestiente. saltate et exultate. Nō
ne fuit ista spūaliū nouitas gaudioz. Cui
mor cōcinebat mater exclamans voce ma

gna. **B**enedicta tu in mulierib̄. Canticū
insup̄ addit suum **V**aria dicens Magni
ficat̄ aia mea dñm. **F**uit plane nouitas i
hoc beato puero cū nouo cordis. Aut q̄
p̄acceleratum est in ip̄o iudiciū rōnis. aut
quia spūs xp̄i mouit cor nescientis. ad exul
tatiōem nouitatis. **S**ic de pueris hebreo
ru. imo et de p̄phicis viris. et de ip̄is etiam
ap̄lis. die penthecostes dici pōt. dū diuina
patiebantur. put de Jerorbeo loquit̄ dio
nis. dū q̄ rapiebantur. ducebantur. agebā
rur a bono spū vehementius q̄ agebant.
Quo contra de vesana vate dicitur in ma
lum dat sine mente sonum. In illa siq̄dem
et silibus. spūs p̄bitonicus non erat subdē
tus illis. quemadmodū de p̄phis affirmat
ap̄lus q̄ spūs eis subiectus est. subiectōez
intellige nō seruitutis. sed cōdescensue pi
eratis. vt xp̄us fuit **J**oseph **V**arie q̄ sub
iectus. **L**eterū de pueris alijs spāl̄ nō
inspiratis. cantantib̄ tamen in eccl̄a deuz
q̄ laudantibus. quid dicemus. Nunqd̄ dā
nabim̄. vel inter vetera q̄ si solius oris sine
aut carnis numerabim̄. **P**osset q̄ fieri q̄
stio de musicis organo. tam in veteri q̄ in
nouo lege. ad diuinas laudes cantandas
ordinatis. de carminib̄ deniq̄ que nō itel
ligūt̄ vt sepius a multis cantantib̄ q̄ sūt
sine literis idiote. **S**uppetit hoc loco
necessaria cōsideratio de libertate actuum
quā alibi latins expositam. breuiter hic recē
semus. Est itaq̄ liber actus ille sol̄ forma
liter et intrinsece. q̄ elicita voluntate libera.
formaliter et essentialiter. et tale est canticū
dñi nostrū. i. canticū cordis pur expositum.
q̄ repositū est in organo cordis et dicit̄ ei
abundantia. Quisquis igitur in has for
te lras incidit. vigili corde semp̄ intellige
coaptatiōem hanc n̄ram de corde. ad signi
dum dumtaxat liberū spū humanū. quā
tis inueniat dictū cor carneū et lapideū. s̄
apud nos cor dictū de spū fm̄ distictōes su
as arbitremur. **S**unt alij act̄ q̄ dicunt̄
liberi p̄cipatiue. eo q̄ impant̄ a voluntate
libera. et h̄ diuersis ordinib̄ vel gradib̄ p̄ri
mis aut remotis in ordine ad spūalis cor
dis impium. **E**xemplū in canticō. qd̄ elici
tur p̄mo a mēte cordis. h̄ enī v̄bo v̄nt̄ **V**a
ria in suo magnificat̄. Deinde formatur in
corde carnis. p̄ imaginatiua in virtutē. can
ticū simile p̄ impū voluntatis. **P**rocedit de
inceps ad sens̄ exteriores. p̄fert̄ ad os vbi
fit sonus vocalis. aut progreditur vsq̄ ad

percussionem instrumentorum musicoꝝ in quibus sit resonantia. que licet fiat in rebus non animatis. nec yllo modo libertatem habentibus. dicitur tamen hec cantica libera. quia sunt saltem mediate a libero impata. **E**cce plurimum de sagitta quam ad occasionem hominis missam. dicimus libere moueri. probatio quia mors inde secuta. libere facta indicatur et punitur. **Q**uo circa patet responsio. cur possunt inter cantica noua numerari. imo et dici meritoria. multa que carent sensu quanto amplius ea que cum aliquo sensu fiunt. et cum quadam inclinatione spontanea. non sicut in pueris est. nam et bruta precipiant aliqua tali spontanea licet non libera motione quia non ita prius aguntur quin coagant. **T**anta denique viget in aliquibus estimatiue virtutis claritas. ut precipies esse libertatis et diuina haustus. ut de apibus poeta dixit. videantur. **E**t vnde hoc si non ex lege diuinitatis a Dioni. tradita. quod infimis superiorum coniungitur supra inferiorum. que admodum igitur conuenit spiritus humanus cum angelis in apice mentis. ita et brutalis cognitio cum hominis imaginatiua virtute. **P**laceat ultra progredi. videbimus quod nulla penitus operatio in vniuerso quantumcumque naturalis habeatur quin relata ad primum principium dicatur. et sit libera. tanquam ab eo liberrime producta. **E**t ita quilibet operatio laudabilis est et collaudanda. **S**i autem deuoti prope considerantes omnia in ordine ad suum principium. collaudare dixerint ipsum deum et ad collaudandum et benedicendum congratulando complacendo que sunt hortati. **Q**ue consideratio que late pateat ad cantica cordis nostri. sciet cor illius que ex sententia dicitur cum propheta. **V**iam mandatorum tuorum. cuius curri cum dilatasti cor meum. **Q**uale salomon dicitur habuisse latum nimis. **Q**uanto amplius illa beatorum beatissima cui ueniebat illud. **I**saie. **T**unc videbis et afflues et mirabitur et dilatabitur cor tuum. que in omnibus et super omnia videbat et audiebat cantantem filium suum dei verbum. **I**nuenim propterea rationes alias in pueris. cor ad ecclesiastica cantica mancipatur. quibus nodum plenus sit eis usus rationis. primo quia tollitur oculi inersio quod multa mala docet. **D**ehinc habet tonus facilius acquiri. **R**econdit insuper memoria sibi cantica que postmodum melius intelligentur. dum quasi ruminanda deducta fuerint addites pie meditationis et iudicii rationis. **V**idemus ita fieri circa disciplinas a

lias. ut in grammatica pueri commendantur donatus cuius nulla est in ipsis tunc intelligentia. **A**dde quod assistentes magni recipiunt huiusmodi cantica pueroꝝ ad eleuationem mentis in deum. **F**aciunt insuper illa cantica sua esse dum ea vel precipiunt. vel instituunt. vel approbant. vel ipsis semet afficiunt. quibus non est omnino tollendum qualecunque meritum ab ipsis pueris. qui gratiam baptismalem habent. et quorum angeli semper vident facies patris. **Q**ui denique pueri. non puo quibus affectu feruntur in deum. sicut de se refert Augustinus. **N**am euenit ibi esse plus affectionis ubi minus cognitionis naturalis positum est. **P**aret in animalibus et feminis. **C**aderet hic querimonia. nullis pro sua indignitate verbis explicanda. de pessimis seductionibus pueroꝝ. quorum puritas ut angelica venerari seruari que deberet. que ad cantica modesta scripta. iuxta etiam prophetam traditionem optebat institui. **S**ed ve et ve carni et sanguini. quam preter et ultra corruptionem naturalem puerse originis. gaudet malignans flagitiositas maior. demergere collo tenent puulos in scenorum gurgitem verborum factorum et canticoꝝ. **C**onsolatur tamen a plus electos dei quibus dicit. omnia cooperari in bouum. minus proorsus et incomprehensibilibus modis. **E**t quemadmodum de veneno componitur tyriaca. sic pro dno malorum. saluatio fit electorum. **F**it demum operatio eadem. ut puta canticoꝝ oris puerilis. vni ad vitam. alteri ad mortem. ac proinde diuersis respectibus. idem canticum vita et mors notatur. **S**urgit alia dubitatio. **P**onendo differentias cantici cordis et oris. **D**ictum est. canticum cordis esse liberum et intrinsece. ac proinde laudabile et in nostra potestate. videtur experientia contradidere. cum querelis deuotoꝝ frequenter lamentantium illud de psalmo. **C**or meum dereliquit me. **N**am cur pro magno et precioso dono loquitur David ad dominum. **I**nuenit seruus tuus cor tuum ut oraret te. si passio omnibus hoc concedi videret. **S**uperaddit obiectio non minus plena murmuris apud multos. dicitur enim. **S**i canticum cordis sufficit apud deum. cur addita sunt tot cantica oris que corpus atterant sua multiplicatione et mentem diuertunt a sua deuotione. et non nisi fastidium frequenter sua repetitione nauisanti causant. **E**st alia quoque super modo traditionis nostre de canticordo nouo. que videtur sua uouitate vel arrogans vel inutilis vel profana vel ver

bosa. **U**erū tamen expediāmus duas an
tea ppositas dubitationes. et dicāmus ad
p̄mam de libero vsu canticordi nostri. qđ i
telligimus cum p̄supportiōe ⁊ non aliunde
scz impedito ⁊ absoꝝpto. sed stante iudicio
rationis. Nam ⁊ arbitrium dicitur liberū
de rōne iudicium. Hoc autem impedimē
tum sit aliqñ non imputabiliter ad culpaz
ex toto. qñq; ex tanto. modi quoq; causan
tes hec impedimenta/ alibi traditi queren
di q; sunt. Ceterum stante iudicio rōnis/
potest nouus homo regeneratus in christo
libet cāticum nouum cordis exercere/ eli
cere/ modo tali aliquo qualem norabimus
fm voces et per voces affectuum. etiā vbi
canticum oris nullum sequeretur. Alioqñ
apostolica monitio tam Pauli q; Jacobi
frustra esset/ hoc autem fieri semper posse.
idcirco quibusdam non apparet. quia vel
non sentiunt huiusmodi affectiōes in cor
de suo carnali. q̄les dicte sunt ⁊ posite sunt
passiōes a philosophis q̄si sole. vt spes me
tus meror/ gaudium. aut oppositas volun
tati sue passiōes. tales ipsi patiuntur in
uiti. Hec est fatemur non mediocris neq;
irata conquesta/ timoratarū quoq; consci
entiarum vehemens exagitatio. **C**ui sub
vnius casus exemplo/ conabimur respon
dere/ aperiendo dicendis infra vias. **L**e
lebriter queritur ⁊ passim a theologis. si
dolor cōtritionis de peccatis/ debeat eē ma
ximus. cū minus esse potest. Florant ipsi
distinctionem vtilem ⁊ accōmodam valde
p canticordi nostri totius intellectu. Est in
quibus dolor aliquis in sola rōne qui libe
ro subiacet arbitrio. Dolor iste et displicē
tia vel odium vel detestatio sic elicitur cum
gratia/ sufficit ad detestatiōem peccati suppo
sito q; nullus in corpore dolor sequeret. Atta
men dicitur dolor de peccatis ⁊ dolor ma
ximus. q; de nulla re altera temporali/ ran
ta detestatio elici debet a corde rōnis. sicut
nullū est damnum pene/ qđ equipetur dā
no culpe. Dolor alius est. quez philosophi
numerant inter passiōes concupiscibilis
sensualis. qui consurgit ex apprehensione
obiecti discōuenientis ipi sensui corpora
li. habet hic insup causari cū motu spiritu
um. et cōstrictione cordis. Hunc vtiq; do
lorem/ nō oportet esse maximū in peniten
te. imo nimius et culpabilis esse posset. vt
pote cordis sensualis et corpis destructi
Porro nō est fm hunc dolorem mensu

randā semper bonitas penitentie. **L**ulus
ratio est. stat enim duos esse ⁊ sepe videm⁹
quoz vnus ex completiōe naturali cor ha
bet strenuum ⁊ virile nec lacrimis idone
um. ita vt vel vix vel nunq; flere possit. **E**
rit alter cordis feminei mollis/ ad omnem
miserationis occasionem lacrimis lacum
vel pnum. Primus eliciet detestationem
peccati sui/ intensius in animo. forti⁹ ⁊ lau
dabilius in casu q; alius. nec app̄bendet il
lum sapientis verbū. Cor durum male ha
bebit in nouissimo. Jam enim talis pecca
ta detestans ppter durum nō durum cor ha
bere sed molle dicendus est. sit tamen vt se
pe redundātia doloris cordialis in corp⁹.
nisi sistat se libere mens ne fluat in inferio
ra. sicut in xpo fuit sicut poterat Adam.
sicut Maria nullum hīs motū pueniente
iudiciū rōnis impabat vt placebat in cor
p⁹. **E**liciunt ex hac distinctione mgali
et autentica vulgata pbata recepta q; salu
bres et pulcre considerationes. **P**rimo
q; noia sensibiliū passiōū transferunt rō
nabiliter ad affectiōes voluntatis signifi
candas. Hoc cōfessim p̄picuum est de do
lore de quo minus q; d plurib⁹ alijs appa
ret. **E**t hoc diffuse deduxit Aug⁹. in suo de
ciuitate diuersis libris et capitulis. maxie
dum longam de opinione stoicoꝝ et histo
ria agellij textū orōem. sumpta occasione d
passiōib⁹ demonum fm positionem pla
tonicoꝝ. notatim apulei. qui describēs de
mones dixit eos esse aialia corpore eterna. a/
nimo passibilia. omni vix genere passio
nū q̄les in hominū cordib⁹ eripimur. **A**c p
inde nititur saluare superstitiōes gentiliū
et sacrificia ⁊ carminationes. qm dixit de
mones talibus allici vel placari. Ceterum
Aug⁹. cōcludens ex hac miserabili cōditō
ne damnatiōem demonū puerissimā plus
q; hoim bicetiam pessimoꝝ redit ad reme
moratōz duarū sectarū. Una fuit stoicoꝝ
que passiōes ponebat in sapiētem cadere
nō posse. qm erat virtuosus. virtutes aut in/
sensibilitates q; sensū phibēt passionum.
Secta fuit altera peripatericoꝝ q; nō dam
nabat passiōes oēs nec a virtuoso phibe
bat si fierēt moderate. **C**ōcludit tñ Aug⁹.
disputatiōem hāc magis eē verbale de noi
bus passiōū q; reale de suis effectib⁹. Falle
bant āt stoici q; solū p̄siderabāt i boierōz
nec aliquid habere debere qđ esset commu
ne cū corpore credebāt. Deceptus est eꝝ stly

mus epicurus nihil in homine more saduce
or preter corpus attendens. et dicens i cor
de suo non est deus. Fides vero consonat
illuminare rōnis Aresto. ponenti in homi
ne aiā rōnalem et corpus organicū. hec
sunt. put hic loquitur et caro. Fuerūt apō
nos p̄cipui duo theologi quoz vnus ma
gis insecutus p̄biam Aresto. tradidit nō
mina passionū nō p̄rie dici de affectioni
bus sp̄ialibus. Alter plus herens Augu
stino. tradidit in sp̄ū rōnali sic inueniri cō
cupiscibilem et irascibilem volūtarias fm
p̄p̄iam theologoz acceptiōem / quē ad mo
dū in appetu sensuali fm p̄b̄m. Et h̄ absq̄
dubitatione putamus esse veruz q̄uis (vt
Augusti. tradit) frustra de verbis / vbi de re
constat nectitur cōtrouersia. Neq̄ enī p̄b̄s
īp̄e / q̄to minus quīuis theologus / negat
etiam deo gaudiū esse delectatiōem et leti
ciam. dicit enim deū vna simplicissima et i
mutabilissima op̄atione delectari. Plato q̄
q̄ dicit deū postq̄ mundū fabricauit ecul
tasse gaudio. Et in sacris litteris. gloriatur
sapientia delicias suas in filiis hominum.
Et qd̄ letabitur deus in op̄ib̄ suis. non q̄
dem affectus sui mutatione. sed exterioris
op̄ationis inuouatione. **¶** Elit̄ amplius
et p̄notata distinctione tanq̄s clauē nostra
p̄ cantico do q̄ nō ex motu cordis / carnal
accipi debet virtutū aut vitioz / nec etiā re
uelationū vinculis et certa distinctio. **¶**
re p̄p̄is enūciauit sapiēs. **¶** Cor tuū sicut p̄
turicens fantasias patitur nisi ab alto imis
sa fuerit visitatio. Neq̄ parū formidanda
est verbi dei p̄ os psalmiste cōminatio. **¶**
Dimisi eos fm desideria cordis sui ibunt ad
inventionib̄ suis. Quāq̄ dixisse legatur
deuotus Bern. q̄ ex motu cordis sp̄ū s̄cti
p̄ntiam agnoscebat. **¶** Qd̄ q̄liter intellexerit
habeatur ex alijs dictis suis et regulis euā
gelicis. que nō in motu passionū corpaliū
sed imitatione et custodia diuinoz fm̄onū
cōsiliū dicit eē ponendū. **¶** Cōsiliū meū inq̄
p̄s. **¶** Iustificatiōes tue. **¶** Passiōes autē cor
dis carnal / habeo eo suspēctiores q̄ ferues
tiores necrōis frenū sequētes attēderis / q̄
tūcunq̄ sc̄tē deuote iuste sublimes appare
ant. qm̄ laet in talib̄ aut sub talib̄ vt sepe
demoniū meridianū. **¶** Habetur cōsequē
ter q̄ nō sp̄ illi sunt virtuosiores q̄ iudican
tur deuotiores in cōpunctiōib̄ et lacrimis
ad quas sexus femineus. qz pronus est cā
tatur esse deuotus. **¶** **¶** Verū potuerunt iste

veritates cū similib̄ infra explicari / solue
do tertiam dubitatiōem si sc̄dam p̄mit̄ ab
soluerimus. p̄ rēp̄ensione murmurantiū
cōtra tot cantica oris que carnis esse ponis
mus. et que fieri crebro cū fatigatiōe homi
nis vtriusq̄ nemo negat. licet alia et alia rō
ne hic et ille moueatur. **¶** Cōsonat distinctio
de dilectione dei quā non oportet semp esse
maximam in sensu p̄ intensiōem vel exten
siōem. sed in mente p̄ app̄ciatiōem et p̄ pon
deratiōem. q̄ citius eligitur ois amor alius
p̄rie etiā vite. deserit / q̄ dei subeat offensa.
¶ Patuit in martirib̄ magis q̄ incarnaliter
philocaptis. **¶** Saluat hec distinctio cōter
quo pacto stant simul in eodē tristitia et le
ticia. cū motus hēant cōtrarios in corde. il
la stringit. hec dilatat. verū nō in mērali. s̄
sensuali passione locū h̄. **¶** Demū ad edis
ficatiōem ecclesiasticoz maxime monachoz
pauca notemus. **¶** Ecciam cōsiderem̄ ciui
tatē glosam esse. **¶** Preterea reginā illā q̄ aspi
tit a dextris dei in vestitu deaurato circun
data varietate. **¶** Esse rursus corpus in signe
misticū / h̄ns instar corporis naturalis / mltā
mēbra q̄ nō eundē acū h̄nt. sed in ea distri
buit sp̄ū s̄ctis dona sua / put vult / tam gra
tuita solū q̄ gratificantia. gratū facientia.
¶ Deniq̄ ciues huius ciuitatis op̄ret quēlib̄
bet ambulare vocatione q̄ vocatus est. h̄nc
in actiua. alterū in cōtemplatiua. nūc in o
peratiōe. nūc in ocio sc̄tō. q̄nq̄ in obediē
tia regulari. aliq̄n in q̄dā sp̄ū et corporis lib̄
tate. **¶** Descēdit h̄mōi varietas vsq̄ ad canti
coz diuersificatiōem in ecclesiasticis cerimo
nijs multiplicē. **¶** Itaq̄ dū apli discurrebāt
in oēm terrā ad cōuersiōem gentiū. **¶** Ipi tū
nō legūtur in h̄mōi cātic̄ exteriorib̄ semet
exercuisse. p̄sertim more iudeoz in synago
gis et tēplo salomonis. **¶** Et qm̄ legalia cessas
se docuerūt / ac deinceps maḡ traduxerunt
ritus gentiliū p̄ flamines et archiflamines
ad ecclesiasticā policiā / q̄ p̄ sacerdotiū. **¶** Arō
sub finetū altero q̄ gētilis. **¶** Porro tempo
re martirū circūierūt aliq̄ in melos. in p̄
lib̄ capnis. in mōtib̄ et spelūcis et in cauer
nis terre. apd̄ q̄s et q̄les sar̄ p̄babile ē voca
lia cātica nō fuisse. **¶** Post dilataciōz eccie ac
reddita pace / fuit nihilominū mltā varietas
¶ Sola psalmoz accētatio tenuis / fuit a
pud aliq̄s. apud alios / celebrior cum arte
sua cantus. **¶** Fuit apud alios discantus. ad
dita sunt cymbala in ecclesijs benefonā
ria que cāpanas dicimus. **¶** Fuerunt apud

alios organa multarum fistularum iuncta
apud aliquos tubis ductilibus. **P**ostre-
mo quid necesse est numerare per singulas
quales in canticis ecclesiasticis habere sunt
et nunc observantur varietates. **R**e amas
ad fructum vel usum. **D**edit Aug⁹ quo-
dam loco confessionum suarum intelligi no-
tuam esse difficultatem circa rem hanc/ ita
ut in neutram partem ausus fuerit precipita-
re sententiam. Nam cum recordabatur in-
stitutionis ambrosiane de canticis et hym-
nis/ ne populus in eius custodia vigilans
merore tabesceret. dum quod lacrimas suas
meminerat quas hinc vocibus acriter co-
mor⁹ habuerat eliquabatur veritas in cor
eius et bene cum illis sibi erat. traheretur
approbare cantandi talem morem. **S**ed
postremo dum sentiens blandimenta dul-
ciorum canticorum cedere sibi in quandam au-
rium voluptatem dixit se male tunc carā/
tem non audire. nam penaliter inquit me
peccare confiteor. dum plus ipse cantus quā
id quod cantatur me delectat. **C**onsequitur
nem habet hoc vltimū/ non mediocriter/ pri-
mo de musicis instrumentis et organis. quod
nihil vti loquuntur vltra mulcentē armo-
niam nisi per incertis intelligentia. **S**ed et
de laicis alijs quod non intelligentibus ea que
cantantur/ quasi par est difficultas. **D**e
inde supradeditur altera principalis dubita-
tio de multiplicatione canticorum/ mentis de-
uotionem suam focante sepius quod refouere. ma-
xime cum beatus Gregorius alter ex institutioni-
bus talium canticorum iudicauerit indignū
si dediti verbo dei/ studiū suum in istis re-
bus quod darent. queratio videtur ad dispo-
sitos cōtemplationis ocio trahi. ne officium
quod pro deuotione et christiana perfectione insti-
tutum est/ contra deuotionem militet. aut
perfectionis culmen apprehendere impediat.
Pauca dicamus per tanta. fatemur enim
quod plene satisfacere non hic sufficimus. **D**ul-
te sunt cause multiplicationis psalmodia-
rum vocalium in ecclesijs. **U**na est vite lai-
corum/ laudabilis occupatio/ assistentium con-
solatio/ discolorum morum deuotio/ coha-
bitantium regulatio/ penalis satisfactio. car-
ceralis mancipatio. dei collaudatio. totius
ecclesie reuerentia/ voti cōpletio/ mutua reco-
pensatio/ vtilis assuefactio/ mentis humi-
liatio. **H**arum autem. xij. causarum et si sunt
alio non reducibiles ad istas deductiones
non sequentes ad presens iungamus quod non

semper homo constituitur quo perfectius vine-
ret/ aut cōtemplando/ aut theologizando/ aut
aliorum perfectionibus obsequendo. sicut et in poli-
cia quosdam videmus seruos/ magni tamen
ingenij. quosdam mechanicos/ quos ad libe-
rales artes natura genuerat idoneos. et ita
de pluribus quibus tradidit regulam apostolus ut
ambulet unusquisque vocatione qua voca-
tus est. **S**it hec vocatio spiritualis/ a diuina
providentia que vti generaliter et immedi-
ate cōcurrit in omnibus. sit hec vocatio pro-
pria deliberatione. quemadmodum in religi-
onibus quorum professoribus si murmurauerint/
quid aliud dicitur quod illud civile. **V**ideri
sibi qui taliter elegeris. **E**t iterum. **P**atere quod
sponte subisti iugum. **S**trauat plane/ nedum de-
sidiam inertem/ sed aliquam aiam plus stren-
nuam/ onus assidue repetiti seruitij. **N**am
verissima presens est ratio quā monachus de-
dit interrogatus quid esset in sua religione dif-
ficillimum. an ieiunia. an vigilie. an silentium
Cōtinuo inquit/ cōtinuatū repetitio cantus
Amplius vero quod murmur suū palliant
aliqui. deus inquit intruetur cor et bona vo-
luntas per facto reputat. et minora per maiora
bona recōpensari possunt. sicut per cōtemplati-
uam actiua. **D**icam⁹ quod iam in obligatis/
alia est ratio quod de liberis ab obligatione. et hec
est vna cur solidior aut voluntas aut com-
pensatio non sufficit spiritus. **F**lovi temporibus nostris
duos celebres in theologia doctores precipi-
entur oibus suis deus/ hi cōferentes cum pri-
bus duarum religionum mihi sicut notissimis
si religionem introirent. **P**osseris inquit o-
nra religionis cōformiter ad ceteros fratres
exequi/ quibus se non posse cum iam fracti e-
tate rudentibus/ sed posse studendo docendo
meditando cōpensationem afferre. **S**ubintu-
lerunt. **E**t si quotidie cum paulo rapet vos de-
us in tertium celum/ nisi cōpleueris instituta re-
ligionis/ nobis quorum magna per aialis est/ non
nisi scadalū et vobis ludibrium futuros esse
noueritis. ipsi intrandi religionem/ ipsi ma-
nendi. vulgo dicitur. **Q**ui cum lupis est/ cum ipsis
vlulet. **R**ursus si voluntas per facto reputetur
apud deum quod ad meritum essentialē viret/
ne. tamen multiplex in alijs reperitur in stantia. ut
in accidentali primo quod est aureola quod datur
a cui excellētis non solum voluntati. **E**t rursus
in actibus privilegiatis. quod sunt largitiones
per indulgentias. ut preterea sunt exercitia sa-
cramentorum quod vim suam habent virtute operis opa-
ti. ut in super sunt opera satisfactoria. quia sunt

soluciones debitoꝝ. aut restitutiones ab
latoꝝ. vt in pposito solutio vocalis seruitij
quoz. omissiones et si nō semppter impos
sibilitatem sint culpabiles ad damnatioez
non tollit eamē oēm et sola voluntate satis
factionis obligatiōem. qm̄ semp adueniē
te satisfactionis oportunitate / p sevel suos
teneant. qd̄ nō esset soluto pus realiter pre
cio. Demū in penis et pmiss civilibus / cui
dens est. q̄ voluntas occidēdi sola vel volū
tas alterū ditandi / facto nō equatur. Adij
ce poribz q̄ in civili vel ecclesiastica congre
gatiōe sicut z in legū traditiōe / respectu ha
betur ad ea q̄ vt in pluribz eueniūt. nec pri
uilegia nec cōditiones nec utilitates pau
coꝝ. p pluralitati p̄iudicabiles esse debent.
Cōfiteamur tū oportet dispensationem
et bonā eq̄tatem apud tales casus. p̄icula
res locū tenere. qui si negetur p̄inaci cru
delitate aut insipienti stoliditate. non video
quid supsit afflictis. nisi recursus ad deum
patrem et solatiū cū implozatiōe misericordie
cōuertat corda patrum in filios / faciēs cūz
rempatione. puentū. potens est quippe de
us dare patribz intelligi fieri posse. p vtili
tate fratru spūali cū maria vacantiū exone
ratiōem seruitij q̄ datur laborantibz in offi
cijs tempalibz cū martha. nisi q̄ aptior est
oculus carnis ad ista q̄ illa. et si nō sp̄ ma
ior necessitas. **V**alebit ad extremū (sic o
pinamur) ad cōsolatiōem lugentiū sub ia
go corpaliū canticoz / declaratiō canticordi
nouū / ad quē p̄perat intentio. si attentio nō
defuerit qm̄ qui verbū narrat nō attenden
ti q̄ si qui excitat dormiētem de graui som
no. Quid aut̄ nequius. qd̄ intolerabilius
quid lege punibilius / q̄ si nolit officij sui
p̄sus honestissimi diuiniissimi. saluberrī
mi doctrinā q̄s audire. **D**edit vero nob̄ ec
clesiasticis deus regiones gentium et labo
res pploꝝ vt cantemus ei. vt in sacris / ver
bū suum scripturis audiamus. b̄ificans il
los qui audiūt verbū dei z custodiunt illō
Quō custodiūt. ne sollicitudo seculi et falla
cia diuitiaz / suffocent verbū. **Q**uale p̄bū
qd̄ insitū z in māsuetudine et patientia su
sceptum. pōt saluare aīas n̄ras. afferens in
corde bono z optimo fructū multū cūstubi
lacione letissima in canticis z verbo solatiij.
Ecce pegrini sumus in hierl̄m celestē. **C**o
mitatur nos assidue verbū nō b̄ns amari
tudine / nō rediū / q̄ si comes faciūsus i via
p vehiculo est. comes alter q̄s faciūdiōz ver

bo dei / cuius verba spūs et vita sunt. **S**e
serant hoc qui dicebant. **N**onne cor n̄m
ardeus erat in nobis dū loqueret̄ in via et
aperiet nobis scripturas. **S**ed tandem no
uus homo pauculas de canticordo nouo /
notulas attendat.

Thomas secundus

Quāntū nouū aliqd̄ esse et fieri i
solo corde et v̄bo mentis tradit
anagogia xp̄ianis pegrinis. **A**
nagogiam dicim⁹ sursum ducti
onem q̄lem eccia quotidie monet facere cō
cinēs. **S**ursum corda **C**ur hoc. nisi vt q̄
sursum suut q̄rat n̄r hō nouus de celo cele
stis dū pegrinamur a dño. cōuersatiōez no
uam q̄retes in celis. vbi cātur cāticū no
uum corā sedēte in throno q̄ dicit. **E**cce no
ua facio oīa. **D**ic dudū p̄ **E**zechielē polli
cebat. dabo vobis cor nouū. z sp̄m nouū
ponā in medio v̄ri. **Q**uidni tales inouati
spū recto / cāticū nouū cātent i corde nouo
iuxta suasiōem apli scribētis ad **E**ph. **I**m
plemini spū sancto loquētes vobis in cāticis
in psalmis z hymnis z cāticis spūalibz cā
tantes et psallētes i cordibz v̄ris. **S**ic age
bat. **A**ecilia virgo sp̄ euāgelii xp̄i plāe no
num. plaue verbum dei semp gerens in pe
ctore / et cantātibz organis soli deo decan
tabat. **F**iat cor meum z corpus meum im
maculatū **C**āticū tale nouum rōnabi
liter appellatur cāticordū. i. cāticuz cordis
vel cordiū. **S**uū quippe subiectū. suū in /
strumentū. sua corda q̄ dicit̄ a corde su⁹ au
ditus. sua vox. suum os. sua modulatio est
introsus vel in corde mentis vel mēte cor
dis. quē admodū vsa est psaltes n̄ra maria
in suo cātico cāticoz. p̄sus nouo. qz nouū
fecerat dñs sup terram. dum iam ml̄ier cir
cūdabat virū. **A**it nempe. **F**ecit potētā in
brachio suo. **T**erte nono. certe verbo dei.
Disp̄sit su. men. cor. sui. **E**cce mentem / cor
dis. siue referas ad deū disp̄getem qui alio
loco dicit̄ tactus dolore cordis intrinsecus
Et alibi loquit̄. **I**nueni virū fm̄ cor meuz
Sine magis libeat ad sup̄bos cōiungere
quatinus enormitas pfunda sui superbie
maiori et aggeratiōe dānet **C**āticordū
n̄m nouū describit̄ esse vox numerosa. mē
te cordis ad dei glām elicitā libere. quā so
lus nouit q̄ accipit. **H**oc nimirū est misere
rium q̄le loq̄batur ap̄lus absconditū. **E**t se
cundū **D**yonis. solis p̄riū xp̄ianis. hoc ē
Hb

nomeu nouum in calculo cōdido scriptū :
id est. in corde puro. qđ nemo nouit nisi qđ
accipit/ quoniam in expimētali nōtia ta
ctus spūalis/positum est. **Hinc Apostolus**
Quis hominū scit que sunt hoīs nisi spiri
tus hominis qui in ipō est. **Esse vero vo**
ces aliq̄s numerosas in corde sola cordis
aure pceptibiles nisi deo et quibus de^o vo
luerit reuelare cōuincitur exemplo Moy
si cui forinsecus tacenti dicit dñs. Cur cla
mas ad me. Et in ps. Desideriū pauperū
exaudiuit dñs. pparatiōem cordis eorum
audiuit auris tua. **Finis canticordi no**
ui ponitur esse dei glā. ad dñam veter. cu
ius finis est amor sui vsq̄ ad contemptum
dei. Ceterum libertas electiōis tenet locuz
forme iuncta maxime gratia xpi que man
datum verbi dei nouū de dilectiōe format
et implet. Discernit ex hac p̄tula que dic
elicitur liber/ cāticordiū ab omni. p̄sus can
tico intus vel exterius tm̄ impato. Cā
tico dū hmōi/ fuit excellentissime in illa be
ata que cecinit. Magnificat aīa mea dñm
Et exultauit spi. me. in deo salu. meo. **Pre**
ponimus hanc beatā in exemplar pulcer
rimū et in testimoniū pro dicendis certissi
mū. ne dicat aliq̄s ista nos confingere de
corde nostro. Ne p̄terea cogamur interim
p̄ equiuocatiōem vel aliter in aliena seu ve
tera cātica labi. Sed in sola anagogia no
uus sermo versetur ocinat et loquat. Assis
igitur nobis o gratia plena. Dignare te
nos laudare et laudando disciplinam no
uam sed certam et veram apire. Tu in q̄s
in corde qz sc̄is et nouus amor singulari
ter ardebat spūsc̄is in carne virginali mi
rabilia faciebat. et cor cruciabat verbum il
lud bonū. Magnificat aīa mea dñm. **C**
hōne tibi videt ex hoc statim cantico sc̄a
fuisse mirabilis illa nouitas in maria tym
panistrīa nostra. que nouitas appellat ab
ap̄lo/ diuisio anime et spūs. quā efficit po
test solus sermo dei viuus et efficax. et pene
trabilior omni gladio ancipiti. pringēs vs
qz ad diuisiōem aīe et spūs. cōpagū qz et me
dullariū. et discretor cogitationū et intenti
onum cordis. Videatur sup hac diuisiōe
auctor de spū et aīa. quid cōformiter ad Ri
chardū/ de verbo ad verbū tradiderit. quo
niam elucidatiō nobis est in grāde stupē
dumqz miraculum. nec attestatiōe nra so
la satis credibile. Pergamus interea cō
siderare quo pacto spūs marie dictus ē ne

dum canere. sed ad actum saltare. tripudia
re. et exultare velut extra se saltare. volebat
pabolicū illud ip̄operū cauere quod de
pueris ludentibus in foro/ xpus bñdictus
fructus ventris sui sumpsit cōtra p̄fidiam
veterū iudeoz. **Ecce inquit vobis**
nec saltastis Maria cecinit in spiritu et sal
tauit. nimirz cāmen illud erat nuptiale qđ
epithalamium dicimus. Sed quarū nup
tiarum. vtiqz plurimarz. Habebat in alio
virginalis vteri palacia. hūanitas cum dei
tate. caro cum verbo. limus cum deo. Au
bebat ecclia quā Iohes vidit tanqz sp̄saz
nouam de celo descendētem a deo parataz
nouo viro suo xpo. **Habebat deiformis**
marie spūs deo suo dño et agno qui erat tā
qz sponsus. p̄cedens de thalamo suo. verus
sol iusticie ponens tabernaculum suuz in
corde marie que erat mulier amicta sole. de
sponsata vni viri virgo casta. Jesu christo
Figamus p̄cor in hoc spiritu saltante et
exultante/ spūales oculos cordis in lumie
fidei. Cōsideremus hunc deiformē spiritū
tanqz diuisum a carne/ effulgeat apud nos
tanqz angelus vnus dei sine carne et sāgui
ne. Nihilomin^{us} aspiciamus ip̄m. p̄ tpe vie
tunc vere passum diuina simul et humana
flam inuenta sunt/ nō cōfusa tamen i ipō
bec omnia. spes. metus. meror. gaudiū nō
quidem p̄pter corpus solum iuxta poete se
tentiam. Hinc metuunt cupiunt gaudent
qz dolentqz. Accuras despiciunt clausē te
nebris et carcere ceco. Sed electione et ac
ceptione libera voluntatis. Holo tam̄ cre
dar aliq̄s sp̄m marie/ nō habuisse modum
cognitionis alioz viatoz in quibz omni
bus cognitio procedit a sensu. sed hac ade
pta spiritus suus libere vrebatur suis affe
ctionibz absqz organo corporeo de q̄ pau
lo post infra dicimus. Habebat insup af
fectiōes varias p̄portionales passiōes illis
quibz aīa sensu corporeo vtens afficit non
sine motu carnis aut corpis. aut bonas ta
men oēs habebat moderatas et ordinatas
sub monade deo. in armoniā pulcerrimaz
suauemqz. quā inhabitatricē dei sapia dele
ctabatur audire. Q̄ si cognouisset stoy
coz disciplina gr̄auis si inuenisset ex fide.
mulierem hanc fortem/ exclamasset. p̄fecto
hic h. O diuina mens sapientis quales in
hoīe poni debere cōtendimus. a qua men
te nō gaudia sed mala gaudia. nō timorem
sed vanum timorem. et ita de spe et dolore

remonendas predicamus. alioquin quid a lapide/ qd alia quavis insensibiliter differret conditio sapientis. **T**ales preterea posuerunt tam platonici q̄ peripatetici celestes intelligentias/ quales nos xpiani angelos nominamus/ q̄ impari varietate. Audiamus t̄m in eoz positione qualēcūq̄ ad nos cōsonantiam vel tenuē veritatis. Abijcētes in p̄mis q̄ celū sit animatū tāq̄ aial aliq̄ rōnale cōpositū ex materia celi et forma intellectuali. **C**ōcedimus t̄m/ assistētes esse celis intelligentias. q̄les appellat a plus admiratorios spūs. **H**az regula est cōmunis theologie cū p̄bia/ corpalia p̄ spūalia ministrari. **C**ōcedamus q̄z verbū dei/ p̄ amorem cōmunē spiritale et vitalem alere oia quez amorem interpretata fuisse videt p̄bia apud boetiū spū vel aiam celi et mūdi. **O** felice iquit hoim genus si vestros animos amor quo celū regit regat. **E**t alibi d̄ aiab loq̄ns deo. Quas inquit lege benigna ad te uersas reduci facis igne reuerti. **I**gnē qd aliō intelligēs q̄ amorem. **P**onebant rursus isti p̄bi cōsonē satis ad magnū Dionis. q̄ in qualibet intelligentia post p̄mā et vnicaz que deus est/ triplex motus spūalis inueniebatur. **U**n̄ quasi circularis et vniciformis circa diuinā mētem ab ip̄a in ip̄am tanq̄ ab oriente in orientem. **A**lius velut obliquus de se ad se. in se tanq̄ ab occidēte redeat in occidēs/ nō sine multa p̄ticulariū quadā irregulariter recta. **T**ertius imaginabat motus rectus seu diametralis creatura a se et cōtra. **C**ātauit ista apud boetiū p̄bia dicens **O** qui p̄petua tē. videat tibi. **A**t uero dicet aliq̄s cur et vū/ talis tam q̄ remota digressio. **C**ōsonant et decore p̄ oēm/ modū. **R**espiciamus mariam/ etiā p̄ statu vie sub limē habuisse ad cōtemplatiōem omnifa. riam celestiu et infernoz. **E**t hinc affectōes haurisse multiformes. quaquauer sum. sursum. deorsum. ante. retro. dextrorsum. sinistorsum. introsum deniq̄. **T**ales p̄o affectiones nōne qdam voces erant canticordi sui cuius naturam inq̄rimus/ et practica eius sub arte qdam tradere satagimus. **C**ur aut plus exēplo spūalis cordis **M**arie viatricis/ q̄ angeli/ q̄ ade p̄ statu innocentie/ q̄ alterius scōz/ q̄ demū ip̄ius xp̄i placuit hoc facere/ quilibet hec legerit accipiat paucis. **S**pūs marie viatricis q̄stū cūq̄ diuise cōsideratus ab aia et carne fuit passibilis. voces exp̄mēs in se. nūc amo-

ris et gaudij. nūc meroris et odij. nūc spei nūc metus. necnō p̄ oia pie cōpassionis. utpote q̄ regina mie tūcerat. **C**anticorduz igitur habemus in ea p̄ eam. velut in exemplari verissimo. clarissimo. certissimo. **S**z angelos bonos sed scōs spūs glorificatos sed adam in statu p̄mitus instituto. nullus admodū passibiles dicit. **X**pūs preterea nō necessario sed disp̄satorie/ dolorem/ timorem/ miserationem q̄ suscepit. **A**lij deniq̄ viatores boni a venialiū discordantia nō secludūtur. **S**pūs vero marie cū nulla dissonantia criminali l' veniali passa est affectiones ex cōditiōe nature mortalis/ p̄portōnabiles passioibz carnis. **P**otuerat hec cōsideratio sufficere p̄ practica canticordi noui/ p̄tinus arte tradenda etponēda vcluti sunt oculis. sed antea iūgamus ad p̄mīsa qd ip̄is cōsonet. nec nos impediāt. **E**cce q̄ spū marie nudū et solū et sepatū ab ania et carne p̄posuimus inspiciēdū dū etiā viueret in carne mortali. **H**ūc eadē cōsideratione nō p̄turbata formemus. imo formatuz tribuamus. imo tributū respiciamus. organū vnū p̄stantissimū. p̄ qd et in qd spiritus marie canticū suū nouū nō introz/ clausum teneat/ sed ad exteriora deducat. nec ē opus inquirendo longē progredi. **C**onuertimini intuitu ad corpus eius organū cum p̄bicū/ qd omnino cōtempatum fuit. **E**t ita p̄ozsus elōgati ab omni fomite rebellis dissonantie/ q̄ nec etiā minima p̄tuit opationū notula/ sibi discors esse gloriosum plane dixerim/ organū tale ad omnem armoniā formabilem summe dispositur. **C**eleste dixerimus illud organū potius q̄ terrestre nō natura sed gratia. **C**eleste p̄ozsus ob quandam stabilis mirabilitatis effigiem. ob inerrabilem obediētie suo spiritui legem. **Q**uius vicissitudines i motibus suis non plus fuerunt a recto deuia/biles/ q̄ orbium celestiu girationes. **P**ostremo videre erat in organo marie corporeo/ motum p̄portionatū p̄mo mobili celestii/ motum velut obliquū/ cursū/ planeta/ rum non omnino dissimilem/ motum p̄inde rectum. ad exemplar elementoz grauium et leuium. et hec omnia cū summo ordine cōcentu numero et pondere mensurata fuisse credideris. **A**ccepisti sub breuibz/ q̄le fuerit canticordū spūs marie/ in multis simile spiritibz angelicis. **A**diūctū est de organo corpis sui temperatissimo et

commensuratissimo. in quo et per qd spiri-
tus iste et anima marie. poterat imperati-
ue cantica spiritui proportionata foris conci-
nere. non put experimur in organis diste-
peratissimis corporum nostrum. qualia sepissi-
me lucit et plantat apostolus noster. profi-
tens non se posse bonum quod volebat. sed ty-
rannifari sub lege peccati que est concupi-
scentia. volebat ei non concupiscere sed pos-
se inquit non inuenio. quia vanitati subiecta
est omnis creatura non volens. ista tamen exce-
pta quam impleuit tota caritas et humilitas
ut locum in ea non haberet vanitas et cupidi-
tas. **C**anticordum marie vocibus innu-
meris musicalibus resonabat. dum in corde suo
conferrebat omnem secum euangelicam veri-
tatem. dum preterea cantabat canticum no-
uum vobis nullus alter spiritus cantare poterat
aut poterit. Itaque si tot in cordibus nostris spi-
ritualibus cogitationes et affectiones possu-
mus eliciendo formare/ quos corpora corru-
pta/ quos proprie iniquitates supergressa ca-
pot nostrum/ grauant obtundunt obnubilant
mergunt. **C**oniecturatur pius et solers animus
quid in illa scriptura sancta. spiritus sapientie sanctus
et multiplex/ operabatur quo sapientie spiri-
tu in terra plena sicut et gratia benedictione
que celesti fuit. quod ab vniuersali ecclesia non
sapientis sed antonomastica quadam appro-
priatione/ sapientia suis cum preciosis esse can-
tatur. ut quod est mater pulchre dilectionis et ti-
moris et agnitionis et sancte spei. in qua gratia
omnis vite et veritatis. omnis spes vite et
tutis. quam qui audit non confundetur quia vox
sua dulcis a dilecto predicatur. **C**anticor-
dum marie possumus ad paucas voces re-
ducere principales sub quibus et ad quas om-
nes affectiones seu passiones/ phia theolo-
gia que reducunt que sunt amor seu gaudium
timor odium seu dolor. et quanta que si completa sit
passio. **S**ciet quisque fuerit scriba doctus
in regno celorum/ proferre de thesauro suo/ no-
ua hec et vetera. de thesauro scilicet theologorum
et prophetarum qua super re sunt opuscula quedam
scripta. Nullus autem purus homo que sit
cumque scriba doctus tale aliquid sapientius
efficere cognouit/ que amica pro amore dile-
cti filii sui. cui blandiens dicit illud de can-
ticis **O**mnia poma noua et vetera dilecte
mi seruaui tibi. **Q**ue de beata. que cum virgilia
li sponso suo totiens audiuit verbum dei cor-
poris auribus et humanis custodiuit ob-
sequijs. **C**anticum marie/ potest velut sub

arte quadam exemplo sensibili ad gamma
vnum componi. **C**anticum est a phis experi-
entiam sequentibus que ars que est recta ratio
agibilem confert plurimum ipsi nature/ sic in-
genijs benedictis a natura. proficit ad e-
ruditionem et ad illuminationem/ amplio-
rem. **A**mplius vero si ars imitatrix nature
solet a generalioribus incipere. solet ad certum
pauca ordinem/ confusa multa que com-
ponere. solet per exempla sensibilibus ad intelli-
gibilia viam dare. cur non temptabimus hanc
in musica facere spirituali/ quod factum cerni-
mus in carnali. **P**ro cuius intellectu faci-
liori tradidit nobis industria poetarum vnum gamma
ma. quod per se voces aut notulas figuratum ve-
lut oculis inspicendum monstratur. **C**an-
ticordum id est spirituale canticum non ideo pro-
hibetur gamma suum habere posse. quia iuxta
proprietaem in descriptione canticordum posi-
tam/ solus ille nouit qui accipit/ videbitur
forte pariter attendentibus hoc fieri tam irrisi-
bile que impossibile. quemadmodum de colo-
ribus ceco. de sonis surde naturaliter disci-
plina nequit tradi. **S**ed aperiamus aures
cordis ut qui habet aures audiendi audi-
at. **E**t in primis audiat phis a quo sump-
ta videtur instantia. **V**oces inquit sunt ea-
rum que in animo sunt passionum nomine **E**cce lo-
quitur ad musicam consonanter notatum ver-
bo vtens **A**udiat preterea alter loquendi
compositus ab emula **S**ampsonis **H**ic in-
quit aperuit vir meus cor suum mihi. **A**udi-
atur simul **B**reg. dicens que per sensibilia co-
gnita ducitur animus ad incognita. **A**c per hanc
quod scit cognita diligere discit/ et incognita
amare. **C**ollidamus ista pariter et scintilla
veritatis erumpet. que scintilla/ ista nimi-
rum que passiones cordis spiritualis licet inui-
sibiles/ licet insensibiles exterius aperiri si-
cut et cor vtiliter possunt. **P**ossunt siquidem
agnosci foris. sed non omnino. similiter ad cor
quod afficitur et experimentatiue mouetur et tan-
gitur. hoc enim fieri non querimus **Q**uid er-
go/ plane ut cor audiens ad aliquid in se for-
mandum/ vel eliciendum si uile conticetur. **N**o-
ne sic omni die. mater audiens filium sic di-
centem. **O** doleo. o timeo. format in spiri-
tu suo vel doloris vel timoris vel compassio-
nis affectum. **E**t qua fit hoc arte. qua vera-
tione. nisi que aperuit sibi filius cor suum et
la tentes intus notauit passiones **S**uppe-
tunt plures alie rationes quibus efficitur per spi-
ritum/ arte/ de musica spirituali non esse ficticia.

non inutilem/non impossibilem, non irri-
sione sed veneratione et gratissima recepti-
one gratissima; dignissimam. Et si nō ista
forsan que subscribitur, alia tamen quā sū-
tilior et solertior tradere posset ind: 30.

Canticordum nouum seu musicum po-
test habere gamma breuius in notulis seu
figuris vel litteris/ q̄ sit gamma manuale.
Conferamus musicam sensualem vel or̄
cum musica cordis et voces vnius cum vo-
cibus alterius. Habet hoc musica or̄is q̄
potest fm frasis, fm thesim, fm p̄portiona-
bilem insup continuationem cum alijs va-
riare voces suas. Patet potissimum vbi di-
scantant et cantant in choro plurimi siml.
Est autem in vocibus or̄is aut alijs melo-
dijs ipa frasis/eleuatio vel depressio penes
acutum et grauem accentum. Thesis attē-
ditur in p̄ductione aut breuiatione notu-
larum sillabarum et vocum. Combinatio
p̄portionalis dicitur multoz ad inuicē cā-
tantium et cōtracantantium consonantia.
Ecce autem deficit bec tertia cōditio i mu-
sica cordis, saltem hic in via et pro arte dā-
da. Non enim satis est factibile vt conue-
niant ista duo sub p̄portionali combinati-
one latentium affectionum/sicut in auditū
et visis. Gamma tamen manuale multipli-
cationem suam potissime necessariam ha-
bet in hac causa. Ceterum quo ad frasis et
thesim dicimus vtiq̄ q̄ repiunt in affecti-
onibus. Sunt enim qualitates in quibz
phia ponit extensionem et cōtractionē que
est thesim Intensionem quoq̄ et remissio-
nem que est frasis. Concluditur h̄er motu
venarum pulsantū cordis materialis per-
medicos. Sed in affectionibus spūs vbi
tenent eas in se/ cesset bec cognitio medi-
cinalis/ q̄uis sit in ipis thesim et frasis, et in
qualitatibus non vitalibus de quibus mi-
nus apparet sit extensio sit et intensio secu-
dum tres dimensiones altitudinis latitu-
dinis et pfunditatis. **C**anticordū voces
poterant in maria, possunt et in nobis/ ml-
tis modis agnosci. Cognoscitur ista vox/
p̄mo introsus in corde sonante, q̄ si in
cor sonare dubitauer? **I**saías te doceat vbi
legitur. **C**or meum ad **D**oab sonabit. **F**it
tamen vt non auertatur a se et quodāmo-
do raptus fiat. **S**it igitur sermo noster hic
de illis quibus loquitur deus qui conuer-
tuntur ad cor. **N**onne queso scit cor se ama-
re, se gaudere, se dolere, se compari, et ita de

reliquis. **S**cit inq̄ non p̄ opinionem, nō
p̄ solam fidem, sed p̄ experientialem notici-
am, qualem in alteram transfundere fas nō
habet nisi forsā in citatione quadā et com-
monitione p̄ notas verborū vel signoz. **C**
Cognoscitur rursus h̄mōi vox non est du-
bium a deo et ab omnibus quibus ip̄e vo-
luerit reuelare, et hoc vel in verbo vel in p̄-
prio genere, vel in sup̄naturali quodam lu-
mine, quemadmodū credimus fieri sepius
in beatis, tam mutuo loquentibus q̄ n̄ra
desideria nō audirent. **C**ognoscitur ampli-
us bec vox p̄ quasdam opiniones seu con-
iecturas, q̄nq̄ p̄ autoritatem dicentis de se
nobis vel scribētis vel innuētis, q̄nq̄ p̄ si-
miles in nobis affectiones genitas ab ob-
iectis vtriusq̄ silibus p̄ntatis. **D**um in cō-
tinentes duo respiciunt virginem foris pl̄-
cerrimam/ si libidinosa sit in corde cuiuspi-
am/ fas est argumentari q̄ sit aut esse possit
in altero, nō aliter de duobus virtuosoz p̄
oppositum, vnde p̄uerbium sumptum est
Insaniens in vna passione/ de omnibz ce-
teris ita putat. **H**inc sapiens intellige que
sunt primi tui et teip̄o. **P**ostremo p̄i^o ai^o
et his passioibz q̄s circa vicia sefir aliq̄n, q̄s
isup̄ circa primos quotidiana colligit expe-
rientia valet cōcludere varias esse voces il-
las, quas dei cultozibus audit attribui, vt
est illud **Q**uā magna multitudo dulcedis
tue dñe quā abscondisti timentibz te. **E**t illud
Nihil dulcius q̄s respicere in mandatis al-
tissimi. **E**t illud xp̄i. **V**enite ad me oēs. **E**t
sequē. **E**t inuenietis requiē aiabz vris. **J**ugū
eni meū suane ē et onus meū leue. **D**icta de
niq̄ doctoz ad anagogicos excessus exer-
citatoz quibz nō credere/ desipere est, et quos
imitari nolle/ stulticia et insipientia cordis
si et dñi pater celestis traxerit ad xp̄m. **N**am
ista est p̄pria musica et sciētia xp̄ianozum. **C**

Canticordū marie fuit fm omnem artem
musice/ suauissime doctissimeq̄ modularū
Sane si spūs sanctus replēs ap̄los/ docu-
it eos oēm veritatem si eoz corda affiata s̄a-
ctoz spūs/ voces diuersas intonant, sancordū
magnalia. **S**i rursus maria fm **D**amas,
a nullo vincitur illustriū. **S**i amplius fm
Dionis, traditiōem/ lex diuinitatis ē vt om-
nis inferioz p̄fectio sit eminentius in sup̄-
ioribus cum maria fuerit p̄ gratiam s̄blima-
ta nedū sup̄ mulieres et homines, sed sup̄
omnes angeloz choros quis ab ea musi-
calem in summo noticiam negauerit. **N**o/
Ab 3

Inmus idcirco suadere deuotis quibus lo-
quimur/ vt se tradant musicalibus artibus
seculi cognoscendis. Curiositas enim cul-
pabilis hec esset in multis, sed si obuenerit
cognitio/ vel ex studio iuuentutis, vel aliu
de facilliter sine detrimento exercitij sanctio-
ris/ non abijciant donu dei, sed ex opibus
gentilium et egyptioꝝ ditati/ seruiant et il-
lis deo/ et ad laudem suam/ omnia/ gloriaz
qz conerrant. ¶ Canticordū marie fuit ap-
tarum fm omne tempus. nūc saltare nunc
plangere. Saltare sicut in epithalamio sa-
lomonis, plangere sicut in trenis Jeremie
Separus enim fuit marie spūs ab omni cō-
ragione carnalis amoris quem canticorū
verba sonant. Et hoc in laqueum pedibus
insipientium, in foueam et in viscū cū car-
ne et sanguine, cū fantasīs sexuum viri et fe-
mine/ si tamen blandimentis carnaliū nu-
ptiarum cor suum dederit his cāticis. Ita
qz sicut apud deū non est masculus aut fe-
mina, sic nec in cāticis istis et epithalamio
spiritali nuptiali. Et tamen nihil aliud vi-
dentur sonare/ qz dilectum et dilectam, spō-
sum et sponsam, amicum et amicam, ope-
rus et oscula, que qualiter inueniri possint
absqz sexuum discretionē, mirum valde s; z
tamen verum nec ab animali cōprehensi-
bile, qui non sapit que dei sunt. ¶ Marie ve-
ro spiritu cuncta hec facilia. ¶ Porro de lu-
ctu testimoniū habem? sancti senis, Quā
in q̄t ipius aīaz p̄transibit gladius. Et hoc
p̄lamentum cum multis tempibus Ma-
ria cecinerit flendo cum flente Jesu, sicut
gaudebat cum gaudente. Precipue tū hoc
insonuit tpe passiōis bñdicti filij sui dū cū
clamore valido et lacrimis orās exauditus
est p̄ sua reuerentiā. Nihilominus fuit co-
runc/ tam in filio qz in matre cū cantico p̄-
fundissime lamentationis/ canticū alissi-
me exultationis. Verum hec et alia que se
se ingerūt loquēti de maria / trāsgressiōē
afferūt et suspensā tenēt expectationē lecto-
ris, qui gāma nouū cāticordi noui traden-
dū fore retinet ex n̄ra p̄missione. ¶ At uero
pausamus iterū, ne cōtinuatio fiat in cātā-
do minus accepta, sed eam? cū vtraqz ma-
ria ad pedes Jesu, nūc in domo nūc in cru-
ce loquētis, nūc exultantis spū, nūc plorā-
tis sub vmbra illi. Sub vmbra illi? quez
desiderabam (loquit aīa sc̄a aīa marie) ses-
di. Et fructus eius fructus honoris et ho-
nestatis cū folijs verboꝝ suauissimis gut-

turi meo. Butturi plane tali de quali psal-
mista annūciat. Exultationes dei in gut-
ture eoz. Quas exultationes appellamus
iure n̄o canticordū. Sup q̄ / post theoria
p̄xim dare conabimur vt pateat et legat
in digitis, ac in manu describat, cooperan-
te verbo dei qd se inclinās olim digito scri-
bebat in terra, quo p̄dem legis notas scri-
pserat in tabulis.

¶ Thomas tertius

¶ Anima canticordi/ quisqz desi-
derat vel audire vel cognoscere/
debet exire veterem hoīez z no-
uam induere q̄tis in xpo puer/
imo et stultus fiat. ¶ Talis erat nanqz ma-
ria, tales nos petrus vult esse infantes sc̄li
rōnabiles sine dolo, recolens dictū a chri-
sto. Amen dico vobis nisi cōuersi fueritis
et efficiamini sicut p̄uili nō intrabitis re-
gnum celoꝝ. ¶ Irrius est a Seneca senex
elementarius, Putrescat igitur qui ad ele-
menta musice spūalis admittendus est, et
meminerūt qm̄ optet addiscentem credere,
vt sit vere discipulus. ¶ Talis erat Jobā-
nis senex? vt a quile renouata cū nihil pe-
ne aliud loqueretur/ qz amoris noui voces
nouā. Filij diligite alterutrū semp̄ ingemi-
nans Quid mirū si dilectus de dilecto, si
custos dilectissime et amice p̄ amorem xpi
quo nemo maiorem habuit caritatez fecit
de dilectione inge verbum. ¶ Talis rurū
Arsenius dum post senatoriam et aulicam
dignitatem/ post multas in seculo litteras/
dum consulisset patrem heremicolā sine
litteris, suis mirantibus qd tantus vir lit-
teris grecis et latinis eruditus cum idiotā
sermonem p̄traxisset/ suspirabundus ait.
In veritate dico vobis qz necdum ad al-
pbabetū huius senis atigi. Fuerat enī ser-
mo suus/ nō de scientia quā didicerat solā
sed de caritate que edificat, quā ideo nescie-
bat, qz nō transierat in affectū cordis. Cre-
diderat tamen humilis, more discipuli pu-
eri/ tot expientijs castissimoz affectuum z
sentimētoꝝ erudito, q̄ fecerat opatiōem in
aquis multis tumultuantū fluctuantūz
qz temptationū in mari cordis, vbi viderat
opera domini et mirabilia eius in profun-
do, ascendens nunc in celos, nūc descen-
dens in abyssos. Crede mihi qui tale nau-
gavit mare/ enarrauit pericula et mirabilia

eius. Non illi qui fetotos in ipso naufragos mergunt. nec vnq̄ emergunt quia vel non conantur vel conati prius resorbentur. Obediuerat iterum se nec ille Salomonis filium verbo de canticis et hymnis spiritualibus. liga ea in corde tuo iugiter. et circūda gutturi tuo. quāvis vix illa saperet et caneret gradiendo stando sedendo q̄. **G**amma nouum non ideo spernat hō nouus in christo si senserit se gradusculū factū in ipso. Non eget affirmo. tali monitu / quisquis vere grandis factus est in christo. Qui exemplo marie quo maior eo humilior. qui humiliori christo proximior simili / or et intimior. **S**z ita loquimur apud eos quoz exaltati est cor et elati sunt oculi ambulantes in magnis et mirabilibus super se. Ideo nec lactare iam dignantur vbera doctrine pie. Quidni maneant sicut ablactati sup matre sua corde arido sicut testa. **P**oterit apud tales aspectu pmo reijci simplicitas ruditas breuitas gamma nostri. **L**ausabuntur ipm supuacuum esse. quoniam absq̄ eo canticis ipi spiritualibus ac mysticis habende se iudicibus fuerint instituti. vt quid ergo afferuntur noua hec quidem auribus inquirunt nostris. que nec patres nostri dignati sunt attingere. **H**uic ter ruis e celo cecidit. **A**tho qui super senes qui super omnes docentes se intellexit. **A**t uero ista nihil mouent simplices animos. scientes spiritum sanctum spirare vbi vult quando vult. et quomō vult. **A**lio qui nō diceretur apud **D**anielem Pertransibunt plurimi et multiplex erit scientia. **P**rohibetur pmo q̄ offeruntur sed non in foro rerū / venelium clamoso. non in cecis fedis q̄ libidinum. p̄stibus. non in agro bouum cuz fratre seniore qui de foris symphoniam et chororum domi non nouerat. **N**on deniq̄ p uerso corde qd̄ est abominabile dissile nec inueniet bonum nec vllam scientiam retinebit. **A**dditur et illud. **A**cerum in vitro / q̄ cantat carmina cordi pessimo / pcul tale pcul. **G**amma mysticum non melius formare possumus q̄ ad exemplar domini nostri **J**esu xpi crucifixi vt dicat puer in christo. **T**roix de pardieu gallis. **H**oc plae est signaculum qd̄ maria posuit supra cor suum in meditationibus et sup brachium in opationibus. **Q**ue gloriatur in canticis dices Fasciculus mirre dilectus meus mihi inter vbera mea comorabitur. **F**ascicu-

lus vtiq̄ puulus humilis et paucus quale querimus esse gamma nostrum. **R**ecedant vetera de ore vestro dicebat illa cuius cor exultabat in domino. **V**etus anna mater noua qz deus scientiarum dominus est et ipi pparantur cogitationes. **N**olite ergo multiplicare loqui sublimia glorianres nisi forsau in domino. **N**ibi absit gloria ri cantat **P**aulus renouatus de saulo veteri. nisi i cruce dñi nostri **J**esu xpi p que mihi mundus crucifixus ē et ego mudo. **C**uius iterū hec verba sunt. **N**ō enim iudicauit me scire aliquid inter vos nisi **J**hm christū et hūc crucifixū / qui et bucinabat omnibz de cetero nemo mihi molestus sit. **E**go enim stigmata **J**esu in corpe meo porto. **S**uus quoq̄ coapulus **P**etrus xpo ait passo i carne. et vos eadem cogitatione armami / ni. **N**am crux lignum salutare est qd̄ ad p̄mam dignitatem renouauit omnia. **S**ic pollicitus fuerat xpus dicens iudeis. **E**go si exaltatus fuero a terra omnia trabaz ad meipm. **I**n qua tu benignissime et innocētissime **J**esu ppendisti. vbi fuit extensum tui corporis organū. istar tympani. vbi ce einisti verba salutis nostre. vbi quinq̄ plagis capitalibus quasi toridem notulis vel characteribus te insigniisti. et propriū sanguinis minio rubricasti. vbi tu piscina p̄batica salutaris / quinq̄ porticus vulnerū habens. dedisti haurire aquas in gaudios fontibus saluatoris. p̄cipue tibi p̄senti teq̄ videnti tibi concinenti o beata beatari. tu digitulos illic cōplodebas quos sp̄ad bellum spūs docuerat benedictus deus. **Q**ui mirra stillabant p̄batissima / qui app̄bēderūt fufum p̄ tunica viri sui et filij **J**esu que cibauerat quem contrectauerat. cuius lacrimas siccauerant et nunc describebāt sibi cū sensibus alijs quinq̄ voces inenarrabiles canticordi quales inquirimus. **G**amma mysticum fas nobis est ad qnq̄ notulas seu voces vel litterulas puncta vel characteres figurare. **S**ic licet homo noster ver̄ crebro nobis aduersus. nihilo minus loquebatur de ipso mysticus sermo prophete. **T**u vero vnanimis dux meus et notus meus. **Q**ui simul mecum dulces capebas cibos. in domo domini ambulamus cum consensu. **T**unc recolens dissidium per demones ingestum. cōuersus ad illos imprecatur venire mortem super illos. **E**t hoc p̄dicto tamen tante lantudinis

mysterio hoc vnum trahimus ad rem presensentem / q̄ vetus homo dicitur noster q̄ necesse est fm̄ ph̄z quęcūq̄ intelligētē fāta smata speculari et a sensibz cognitionem accipere. Cōsentaneuz est igitur vt gamma noui hominis / cōsonet ad gamma veteris . et si nō sit in omnibus prorsus idem. **H**oc autē gamma / q̄ manuale pueris instituit / sec̄ vocibz diffinitur. licet fm̄ frasum et thesim multimode repetitis. que sunt. vt. re. mi. fa. sol. la. **T**eneamus p̄inde fm̄ phicam disciplinā q̄ oēs veteris hoīs voces seu notule passionū / reducuntur ad quattuor notas a poeta. cui cōsonat apud boentiū phia **Tu** q̄ q̄ si vis lumine claro rē. Deniq̄ complectatur illas ecclesia mater nostra dum canit in prosa. **L**ōfusa sunt hic omnia. spes metus meror gaudium. **E**cce quattuor voces exp̄ssas quas enumerando dedit eccia q̄ n̄ tam aliam intelligi. dum confusas esse notat. quasi vicia vna sit ex omnibus aut multis composita. resulta n̄sq̄ sicut ex quattuor elementis simplicibus / mixta fiunt. hanc certe compassionē nominamus a con. q̄ ē sil et passio q̄ si sil passio. hāc alr̄ possum⁹ noīare miseratiōez seu miam. cuius te matrem et reginam p̄ orbem terrarum confite tur ecclesia **O** maria. **G**amma. a. misticuz potest elegia diuina cantatrice amor castorum sub duplici metro complecti. **A** sita / mor gaudens. spes **E** compassio iora **O** ti met v. q̄ dolens odit et ista notes **B**ene dictus deus factus p̄ nobis verbuz abbreviatum / qui nobis hoc breue verbuz post multam conquisitiōem suggere dignatus est / q̄ emulatur signum thau. cor fixū q̄ z̄ tentum q̄ in ip̄o **J**esum xpm̄ representat q̄ simul ad puerile gamma veteris hominis se conformat. q̄ p̄inde phicis disciplinis cū theologice anagogis resonanter est accommodum. p̄ quod ad extremū quodlibet canticum. sit psalmus. sit hymnus. sit in sonotube. sit in cythara. sit in psalterio. sit in tympano et choris. sit in cordis et organo. **D**eniq̄ quodlibet omnis sp̄s laudet dominū poterit annotari. **P**ape dicit aliquis nimum grandis est hec promissio **G**randis plane sed simplici corde recepta / fidelis est et vera pp̄tio illo qui dicit **D**ilata os tuuz et implebo illud **Q**ualiter impleuerat psalmistam qui dicebat ex sententia. **I**mmisit in os meum canticum nouum / carmē deo nostro. **C**onuertamus oculos etiā car

nis ad signum q̄ exaltauit deus in nationibus. cuius typum tenuit eneus serpens exaltat⁹ in deserto. **E**cce istic est longitudo latitudo sublimitas et pfundum. **E**cce quattuor extremitates inspiciamus. et i sublimi sursum rationabiliter collocamus primam litteram que gaudium et amorem significat. quoniam vertitur ad celos vbi nihil quod nō sit gaudium exercetur. **G**loriosa inquit psalmista dicta sunt de te ciuitas dei. **S**icut letantium omnium habitatio est in te. **A**c perinde resonantium ab. a. vocali prima gaudio vel amore nostrum gamma tanq̄ a digniori sumit initium. **L**eterum colloamus in extrema profunditate deorsum. v. vocalem que designat dolorem et odium. **N**am profundum inferni quid aliud sonat. vbi dolor et fletus et stridor dentium. odium quoq̄ p̄uar dei sanctorum sanctarumq̄ omnium. **P**onimus subinde in tono sub brachio dextro. e. vocalem que deputatur spei significande seu desiderio. **N**am et illic sperauit beatus iastro et sperans audiuit. **H**odie mecum eris in paradiso. **D**ebinc transeuntes ad tonū siue brachium sinistrum / configim⁹. o. vocalem que timorem infirmat. **Q**uid enim terribilius q̄ vox a sinistra sonatura. **D**iscedite malidicti in eternum. **S**ic hēmus quattuor orbis exrema que sunt oriens occidens **S**eptentrio **E**meridies **O** tanq̄ in vulgari rota fortune. fiat hec reuolutio. **R**egno. a. regnabo. e. regnauit. o. sum sine regno. v. **A**mplius in **X** littera que circa tempus natiuitatis christi. litteris latinis addita est / aptissime vocales quinque situamus tanq̄ in quoq̄ zodiaco sit. **A**uero respicientes in actorem et consumatorem salutis nostre **J**esum configum in medio. quid aliud queso videbimus. q̄ alteram q̄ si mixtam ex omnibus compassionē quaz **I**vocalis notat. a qua nomen **J**esu incipit. **D**inc est nostra redemptio amor et desiderium. **D**inc deus meus ait psalmista et misericordia mea. **D**inc appellabatur **I**gnatius amorem suum crucifixum. **H**unc andreas moriturus videbat in spiritu atq̄ de crucis supplicio gestiebat. **V**idit hūc franciscus quasi seraph alatum quando quinque stigmatibus seu signis conscriptus ē ab eo sensibili libro carnis. **H**ic inspiciēs p̄ssima mater misericordie. nonne poterat vti verbū **I**saia posuit. **V**eter meus ad moab

quasi cythara sonabit. **D**oab interpretat
 & patre. quonia a patre et filia genitus est.
 Sic licet prauus et ex damnato concubito
 fuerit. mihi pfit tamen vt p metaphoraz si
 gnificet Iesum. qui ex patre deo vt fili⁹ ei⁹
 et maria concupus est. no virili semine. sed
 mistico spiramine. **A**bbucyenter marie be
 atificat^a muliere de turba. **T**uc sicut cyta
 ra neruis tortis extētis & siccatis aprata/so
 nauit ad te bndictū fructuz ventris sui. **I**n
 cuius corde tūc indiffonant^r hec oia spes
 metus meror gaudiū. **N**ō dubiū quin pa
 riter cōpassio q̄ ab ytero egressa est secum.
Ecce q̄ instar moyfi et bezelceel fabrican
 tiū sedens archam fecimus gāma nostruz
 fm exemplar qd̄ vidimus in monte. quem
 mōtem ex lapide absciso sine manibz tradi
 dit daniel/excreuisse et impleuisse terram. &
 hic est deus noster Iesus xpus. lapis quez
 reprobauerūt edificātes factus est in caput
 anguli. lapis q̄ digiti dauid goliam pstra
 uerūt. **C**oapremus deinceps ad gāma
 manuale/spūale. n̄m / et attendam⁹ q̄ ser
 uatule noian⁹ p quinqz vocales. si cōsonā
 tes detraheris. que si ordinātur vt ponatur
 bis. a. l̄ra scilz in fa. et la. **L**ibscit aut̄ frequ
 ter fa. in mi. p. b. molle. Et est ordo talis. v.
 e. i. a. o. a. s. et. l. a. la. **D**eniqz cōtum ex ve
 teribz fas est conijcere cantus est sensualis
 traditus p has quinqz vocales. imo et qui
 dam discantus que cōtrapunctū dicimus
 neumata deniqz sic insinuabatur que sunt
 cōsonāne tonoz finales. **S**ic ordinant^r h
 mum hymni metrū de Iohē baptista q̄ di
 xit. **V**t queant laxis resonare mira famuli
 solue labia. **E**rubescant hic nostri sapi
 entes et prudentes in oculis suis / quo
 rum nihil oculus nisi sublime vult inspie
 re. qm̄ ipi summi pphete carmina sua diges
 serunt p literas alphabeti. nō sine misterio
 vt treni Jeremie. vt Salomon de muliere
 forti. in misterio sacre legis au. virgis glo
 riose / vt ps̄. p̄terea. **B**eati immaculati p oc
 tonabia decurrens. vt alter iste ps̄. **A**d te
 dñe leuau aiā meā &c. **Q**uid vltra? **V**i
 debis sile in ecciastico hymno. **A** solis or
 tus cardine. **E**t. **H**ostis herodes imple
Coluit p̄terā dñs noster Iesus xps ma
 gnū aliqd̄ in seminario literarū designare
 qm̄ vehemēter exaggerans dixit. **A**mē di
 co vobis. nec vnū iota **E**cce iota neutri ge
 neris sicut de gamma ponimus. qd̄ apud
 grecos / est littera quinta. apud nos. g. nec

vnus aper transibit a lege donec omnia fi
 ant. **P**orro non minoris est ponderis /
 q̄ se Iesus alpha et o dignatus est nomi
 nare. **D**otus est inde fortassis abbas Jo
 achim vt ex seminario. i. literis alphabeti
 intellectum colligeret p̄teritoz futuroz
 qz tempoz. **C**onsonant hec omnia nep
 catius irrideatur gamma n̄m / in cui⁹ or
 dinatione sequi videmur non volūtariam
 tantūmodo. sed naturalem. que mētiri ne
 scit impositionem dicens. a. e. i. o. v. **V**bi
 sub typo psalterij / sonus inchoat a sursum
 corda. et prodit vclur in deorsum. qd̄ sentit
 vnusquisqz qui solerter aspiratiōem nota
 uerit. quemadmodum porces grammatici
 prozsus oculati et cordati viri / sapuerunt.
Est autem gaudium vel amor sicut a in
 quadam latitudine cordis. **D**einde sicut e
 spes contractior est. **D**ebinc mollior est si
 cut i. compassio. **D**̄ p̄terea significans me
 tum. et. v. dolorem vel odium ad labia vsqz
 perueniant. **A**c perinde grauitatem ipius
 sicut primis sublimitatem damus vel acu
 tiem. **P**ossemus ad aptationes alias su
 mere vel ex quattuor elementis et eoz qua
 litatibus p̄mis. vel ex dispositione celestij
 planetarum. vel ex cōbinatione seu cōfigu
 ratione complexionis humane et humori
 bus ipm corpus per neruos & arterias agi
 tantibus. sed ad p̄sens sufficiant adaptati
 ones premisse. si descriptiōem addiderim⁹
 manualem. sed gamma (p̄out de re clarissi
 ma promptissima dici mos est) supra digi
 tos posuimus. **S**cimus in manu quin
 qz digitos esse. sextum monstra quedā hab
 uerunt. **D**ividuntur aliquando tres con
 tra duos. de deo dicit **I**saias q̄ appēdit tri
 bus digitis molem terre. de christo q̄ misit
 digitum in auriculas surdi et audiuit. q̄ p̄
 terea dicit **T**hōme **I**nter digitum tuū huc
 latus ostendens. vt certus fieret per digitū
Legimus quoqz digitos apud **D**anielem
 scribentes in pariete. **D**ane thetel phares
Describens quoqz sapiens stultum dicit.
 q̄ digito loquitur. **N**on culpans. quia di
 gito loquitur. sed q̄ discōle peruerse q̄ loq
 tur illud scilicet scōm **I**saiam quod non p
 dest. **H**ominantur ad extremum bi q̄n
 qz digiti. **P**ollex **I**ndex **D**edius **D**edi
 cus **A**uricularis. **C**ur autem hec omnia
 nisi p collatiōne ratiōnali vocaliū que cō
 ponunt gamma nostrū. quatinus in digi
 tis possit tam oculis se prodere q̄ auribus

nostrū. Fructuosum dixerimus vt nouella
 corda in xpo dū aduenerit ips amantū in
 tra pabolam Ezechielis. dum euaserint in
 etatem illā in qua sue sint libertatis p libi
 to voluntatis vt aiment et cantent. **S**ciant
 paulatim cōponere cātica amatoria castis
 simi cordis. vt addiscāt hymnis iam cōpo
 sitis/suos affectus cōsonare. quēadmodū
 nouerat beata illa aia marie frequentando
 dulcia cantica canticoꝝ q̄ dicitur dragma
 vel dragmata vel dragmatica. vbi scz sit a
 mantū mutua. nō exp̄ssis nominibꝫ p̄p̄is
 allocutio. Inchoante dilecta et dilecto m̄
 dente. Itaqꝫ vox oris vox iocūda vox de
 cora q̄n laudi cōcanoza pura est vox cordis
 um. **G**amma misticū potest ad cōsonan
 tias musicales que vulgariter appellantur
 tertia. quinta. octaua. deseruire similis et ad
 tonos seu neumata. Posset hoc intuitu p̄
 mo videri cōtrariū pdictis de distinctione
 canticoꝝ a cantico oris. q̄m fit introitus
 cāticordū nec p̄cipat cū eo alienus. nec p̄
 cōsequens ipi cōsonat p̄ diatesseron aut di
 apente aut diapasōn. **Q**ū insup aduersari
 videtur illud phisophicū. q̄ impossibile ē
 intellectu simul plura intelligere. Similit
 igitur nec canere seu notulare. deniqꝫ non
 dum apparet ars tradita de tonis affectio
 num quēadmodū de vocalibꝫ neumis in
 uenitur. **D**ifficilia ista nec vsitata fate
 mur. sed nō nihil nos speramus esse dictu
 ros. **L**egitur beatus Ignatius vir tot⁹ ig
 nei cordis et philocapt⁹ in xpm/voce an
 gelicas audisse supra montem vnū qui p̄
 missis antiphonis /cōsequēter intonabāt
 hymnos. quēadmodū deduxit ad ecclesiaz
 suam celebrandam. **S**i velucrit igitur ali
 quis cantare in corde suo. exemplo anne et
 apli/et plurimoz/cur non poterit sibi com
 ponere neumata iuxta variam psalmoz et
 affectū qualitatem? **N**oc autem vocabu
 lum neuama/cur ad signandū sp̄m sanctum
 tractum est non satis inuenio. nisi q̄ sp̄i
 tus domini/cōtinet omnia. et scientiam h̄z
 vocis/qd̄ p̄picuum fuit in aplis **S**ignifi
 cat autem neuama/cōbinationē vocum vel
 notularum/ordinatā. **P**orro sicut ado
 lescentuli disciplinantur p̄mitus vt notu
 las et voces cantici oris sciant nominare/
 digitis iuncturis q̄ iūgere. sciant postmo
 dum dum nunc vno nūc alio modo can
 rādo combinare. **D**einde litteram notalis
 applicant tandem generatur. in eis ars

cantandi sine numeratione cuiuslibet no
 tule. **I**mpedirentur enim. que si p̄fecta est
 dicente philosopho non deliberat. **N**ō ali
 ter q̄sto fuerit aliquis in meditando verita
 tes salubres habilior/in canendis affectio
 nibus ordinatis agilior/tanto fit **C**eteris
 paribꝫ ad canticoꝝ dū p̄mprior. adeo q̄ vo
 cales quinqꝫ poterit in quolibet verbo re
 pertas/ad meditationem reducere cum affe
 ctu. **S**ed quia non omnū est hec exer
 citatio/poterit saltem vnusquisqꝫ dum sen
 serit euagationem sue mentis extra litterā
 vel sensum eius/redire p̄tinus ad cor et dis
 cere velut p̄ interiectionem et suspiriū vel ge
 mitum. **O**p timore. **A**p dolore. **I**p mise
 ratione. **E**p spe. **A**p sp̄iali leticia reparā
 da in se. **D**icemus hic vnū p̄ vagis et p̄fus
 gis in cantibus ecclesie. qd̄ pium valde nec
 obliuioni tradendū ingrate. **N**esi quidem
 q̄trumlibet oberrauerit in cogitationibus
 etiam criminalibus/si rediens hoc mō ad
 cor ingemuerit dicens. **P**enitet me **R**eddi
 tur cōtinuo virtus efficacit viuat suo can
 tico nedū interiori sed vocali. q̄uis ex prio
 ri fuerit origine culpabile. **N**ihil enī probi
 bet diuersoz eundem actū exteriorē na
 turaliter fieri nūc bonum nunc malū mo
 raliter. **H**inc Ambrosi⁹ monet in hymno.
Flāmescat igne caritas accendat ardor p̄
 ximos. q̄m si caritas asit. non erit iam ve
 lutes sonans a cymbalū tinniens. **G**amma
 misticum. fas est multiplicare fm fra
 sim. hoc est eleuationem et deffisionē sub di
 ctis quinqꝫ vocalibꝫ. et amplius q̄ m̄lpli
 cetur gamma vetus sub sec̄notis vel vocis
 bus. **E**xemplū fuit in spiritibus christi et
 marie. qui voces affectū eleuauerunt vsqꝫ
 ad clamorem altissimum. et ad humiliatio
 nem inattigibilem deduxerunt. **S**ic de
 beatis spiritibus dicit ps̄a. **P**irantur hic
 eleuatio. et deficiunt hic omnimoda deffis
 io. **N**ō est igitur necessaria multiplicatio
 frasis quinqꝫ vocalium/in gamma nostro
Nō siqꝫ multiplicatiōem figurari vellet/
 poterit h̄ vl p̄ additionē p̄ictoz in sursum
 vel deffisionē in deorsuz/aut certe p̄ lineas
 q̄nqꝫ vel sex/istud oñdere vel in libris l̄ mu
 sicis instrumentis exemplum. **G**amma
 nouū multiplicatur fm thesim. p̄ductioez
 scz et breuiatiōem p̄ pausas insup et diapsal
 mata **R**ō silis est ad p̄cedentem signifi
 onem quam vocales recipient. scdm q̄ in
 anteriora fiet punctuatio plus aut minus

Hoc autem facere non est oim sed cōrepla
tuoꝝ et meditatioꝝ qui p cōsuetudie ex
ercitatos sensus habent. Verū attendēdū
est illud phi. fabricādo fabri simus Ita d
cāntico. Spectaculū istud gratissimū cer
nere erat apud deū et marie spm̄. Quanta
putas intercissione vocis cordis / q̄tis cum
internallis nūc celerioribus nunc tardiori
bus cantat dilecta de dilecto. Dilectus in
quit meus mihi. O q̄t dedit intelligi vocē
frangens rep̄mens et secū multa volutans
prius q̄ subiūgeret. Et ego illi. **S**āma mi
stici canticordi / recipit cōsonantias intel
ligibiles a spū cantante in ordine ad exteri
ora cantica vel cordis vel oris vel operis.
Teneamus in p̄mis certū de maria / q̄ cā
ticū liberum mētis / deriuabat p̄ impiū i or
ganū cordis carnis. Probabile est in super
imo certū ex euangelio q̄ cecinit cāntico or̄
dū cōsonans iubilationi Elizabeth et sue vo
ci clamose et magne Beata q̄ credidisti La
pauit os vt caneret secū. Magnificat ania
mea dñm. Quid si addiderimus cōsonan
tiam pueri Jesu / si Joseph virginalis sp̄s
si. imo melodias spū angelici / qualiter con
cessum est marie magdalene. q̄liter Igna
tio. q̄liter Vincentio. et ita de plurimis au
dire. Quibz pbabile est illud euenisse cōso
nando sibi. In cōspectu angeloꝝ psallam
tibi. Audi q̄d Agnes de agno suo philoca
pta gloriatur. Lius inquit organa mihi
modulantibz vocibz cantant. Hōne tibi p̄
suasum est mariam dñi fuit prima morti / ci
gneū aliq̄d suauissimū in sua resolutōe cā
tasse. Sic de xpo dicit ps̄. Ascendit de⁹ in
iubilatione. et dñs in voce tube. Falloꝝ si
nō addere fas habemus ad cōsonātiā ma
rie carmina omnū celestū terrestriū et in
fernoꝝ. Qualiter eccia hymnifardi. Auro
ra lucis rutilat. celū laudibz intonat. mun
dus exultans iubilat. gemens infernus vl
lulat. Qd si mirabiliter aliq̄s posse strido
res inferni fletus. vlulatus et ve. cōciner̄ ce
lo et sanctis eius. Attendat q̄ pacto fit vt le
tetur iustus cū viderit vindictam. Quo pa
cto rursus p̄d̄ hō etiā viator repare videt
carnē suā q̄tūcumq̄ dissonū pus p̄ obstre
pentē malā volūtātē. dū tradit se ad penitē
tem affectū. vt q̄ pus erat sub tenore dānan
tis iusticie / nūc fiat sub molli cantu cōpati
entis et indulgētis mie. Expectet tñ q̄sq̄s ē
hmōi lamētationes et ve canendas sibi eē.
qm̄ mandauit dñs in nocte culpe vel pene

canticum eius. **D**issonant venialia pluri
ma sed ipm carmen non obrumpit. Refar
tiunt potius assiduis suspirijs. ingemiscē
do nunc p. v. nunc per. o. nunc p. a. speran
do deniq̄ vel gaudēdo p. e. a. **A**tuero non
opus est hic et nūc carmina veteris homi
nis venūdati sub peccato vocē habent ob
tusam et raucam vel pene nullam recor da
ri. q̄uis mutua cōpatiōe / nrm canticordū
cū gāma suo suauius appareret. q̄uis p̄ter
rea redderetur credibilis aiali hōi quicq̄d
spūalis affirmat de canticis p̄ijs / suis q̄
iocūditatibus virtuosis. vt si fieret compa
tio philocapti fatui / cū casto philocapro i
celesti amoze. ebrij carnaliter cū ebrio sobe
spūaliter zelantis seu zelotipi / prauiter / a ze
lo bono fm̄ sciam. Et ita de silibz. **F**ie
bat obiectio superius q̄ mens nō p̄t itel
ligere nec exinde cantare simul plura. sed a
pud phos cōquisitio remaneat. Certū no
bis est animam marie et multo ampli⁹ chri
sti / beatos q̄z spūs / tam in verbo q̄ in pro
prio genere / tot simul intueri. tot simul ob
iectis affici q̄ nō est numerus. **V**idit Bñs
dictus q̄si sub vno salis radio mundū col
lectū. **C**olligit Anselmus / ex gaudioꝝ reflec
tionibz / gaudium in quolibet infinitū q̄n
cape sed intrare dicitur. **V**idet ocul⁹ arbo
mos innumerabiles radiante sole. et prem
toram hemispherij circūgiratione facillima
cernit. Porro quid auris in iocundo mur
mure rini. quid in tremoribus cordarū vel
cymbaloꝝ ifinit⁹ valeat percipere cognoscim⁹
Siquidem sonus omnis minutias / secū
dum p̄portionem habet infinitas. sicut et
omne continuum in semp diuisibilia seca
bile constat esse. **A**mplius in tonis sensibi
libus videre est sup̄vnum tempus / posse fi
eri verb. ala seu floretes vel flosculos p̄ mi
nutias notularum / quādoq̄ quattuor q̄n
q̄ sex. **S**icut qui p̄ncipatiōem ad octo de
ducunt. iuxta vocis molliciem ductibilem
Quanto facultas talis amplior esse in can
ticordo mentis censenda est. **E**xemplifi
cemus in. **A**. gaudio. et in. **V**. dolore. et sin
gulum horum ad denarium facili deducti
one flectamus. et ita de alijs tribus fiet per
spicuum. **E**cce gaudeo primo / quia sancte
gaudeo **S**ecūdo quia non male gaudeo.
Tertio quia sancte spero **Q**uarto quia nō
male spero **Q**uinto. quia bene misereor
or. **S**exto. quia non male misereor.
Septimo iterum gaudeo. q̄ sancte timeo

Octavo qz nō male timeo. nono qz rite doleo vt in pnia. decimo qz nō male doleo. vt defeculi tristitia. **R**ursus idē apiamnis in. v. dolore qsi viceversa. **E**cce doleo. primo qz male doleo. secūdo qz nō bñ doleo. tertio qz male timeo. q̄to qz n̄ bene timeo q̄nto qz male misereor. sexto qz non bñ misereor. septimo qz n̄ bñ spero. octauo quia male spero vt in vanis. nono qz male gaudeo sic q̄ exultant in rebz pessimis. decimo qz nō sancte gaudeo de diuinis. **P**ossimus p̄formiter ad hāc multitudinē oñdes re qz non ē psalm⁹. non versus psalmi. non v̄bū. n̄ deniqz sillaba/ ad quā r̄ fm quā nō possint p̄one ad vocalē suā sit. a. sit. e. sit. i. sit. o. sit. y. voces spūales quasiiber z quot liber depromere. **S**ic Maria in suo magnificat p̄ oēm vocē musicale/ agili voce p̄currit. sic in alfabeto. sici p̄ noster. sic in suo Ave maria. sic in Credo fuit. ea vs̄ uete cōpositū. sic in Bñdicit⁹. sic in nūc diuinit⁹. Quid conor p̄ singla cū i q̄libz hymno. dicā ampli⁹ in q̄libet verbo suo/ p̄ oēm vocalē p̄ se vel primis p̄cinere fas hēbat. **I**rideat nūc aliqz si p̄t si audeat gāma mistici. Imo vero n̄ lā irideat. n̄ reūciat. n̄ p̄spuat. qz si sapiēs ē ip̄e audies sapiētior erit. si insipiēs/ poterit ad sapiam venire salutare p̄ter laudis. r̄i vacet vt videat. si q̄ escat vt audiat. si ozet vt sapiat. si mereat p̄ ozdem. tādē agnoscere qd psalm⁹ iste sonet. **H**īs p̄pls q̄ scit iubilatoz. **B**āma mistici p̄ exponi v̄l apliari p̄ nomia qnqz passionū q̄i totidē vocū. h̄ in p̄notatioē/ v̄ba seu v̄bula deficiāt. Et p̄mo sp̄s ois r̄ē/ pantie z fortitudis q̄ sūt in p̄cupiscibili et irascibili mediāt in p̄ passionē v̄riusqz v̄tiosas. **S**z discurrā p̄ singulas voces. **E**cce reducū ad. **A**. delectatio. q̄si q̄daz delectatio. qm̄ vt lac se infūdīt dū meditatiō p̄mūt. affectio sugit. **L**etitia q̄si latitia. qz dilatat. voluptas q̄i volubilitas. n̄c hac nūcillac/ circa r̄ē dilectā app̄bensā. **J**ocunditas qz puocat ad iocū q̄ facilis est nec laborat. **H**ilaritas qz se foris facieten⁹ se explicat marie p̄ oculos in honore lero. **A**lacritas q̄ est vigor vtēdi se z suis officijs expedite. **L**iq̄factio q̄ se p̄rijs terminis non p̄tinet p̄l⁹ q̄ aer aut aq̄. h̄ labi in r̄ē amatā Defecno q̄ n̄ subsistit in sua v̄tute conatu v̄l opatōē h̄ cadit in r̄ē dilectā sic liq̄factio. **E**brietas q̄ nō videt eē sui p̄pos p̄ amoris magnitudie. **S**atietas in q̄ nō excludit d̄

sideriū h̄ fastidiū vt ibi/ frui nec fastidiū q̄ frui magis sicut. **F**ruicio q̄ ē in befine in re amata p̄t se/ cū q̄ere. **T**ransformatio n̄ p̄ subam h̄ assimilatoz q̄lrativā in amore viuo. exultatio. tripudiū. iubilatio. plausus saltatio. ḡz actio. vor laudis. **R**educū ad. **E**. spem q̄ n̄ accipit h̄ put est virtus theologica h̄ generalit p̄ desiderio boni futuri. tēdētia. expectatio. euries sitis. ardor audacia bona. ira bōa. ieb⁹ bo⁹. anbelatio emulatio bona. suspiriū p̄cupia. **R**educū ad. **J**. p̄ passionē. misatio. mia. pietas mititas. māfuctudo. benignitas. libalitas munificētia. elemosina. i. affect⁹ misandi tā in spūalibz q̄ in corp̄alibz incōmodis. **R**educū ad. **D**. timorē. fuga. desp̄atio bōa. segnities bōa. stupor bon⁹. admiratō erubescētia bōa. vecūdia bōa. horror. agonia. trepidatio. formido. abominatio pcti nausea voluptatis male. fastidiū bonū. tēdiū bonū v̄te b⁹. timor reuerētia h̄ est q̄ dā resilitio in p̄riā p̄uitatē/ ex p̄sideratiōē supioris maiestatis. aut ē resilitio formidabil⁹ ad p̄riū adiutorē cū p̄sideratiōē vigēt⁹ necitatis. **R**educū ad. **T**. tristitia. p̄ritio. dolor. odiū bonū. detestatio. inuidia bona. cruciat⁹. torisio. plāc⁹ seu plāgor. lamētiū. rugit⁹. gemit⁹. vlulat⁹. lāguor. **P**ossem⁹ oēs has qnqz resonātia/ i aspectu crucis notare z in. x. l̄ra **I**n xpo q̄z q̄ fuit in misterio redēpt⁹ qnqz fidelis. **S**z in m̄re ei⁹ fm euāgelij tenorē z notulas. **V**is audi re cātoridū marie in. a. **D**grāia mea dñz **V**is in. e. **E**cce ācilla dñi fi. mi. fm. v. tuū **V**is in. j. **V**inū nō h̄nt. **V**is in. o. **T**urbata ē in voce āgeli z timuit illo ire. **Q**uis nēpe: **J**oseph sp̄sus n̄ dubiū qn sp̄sa maria timoris p̄sors fuit. **V**is in. v. **E**cce p̄tū z ego do. q̄re. te. **V**is rursus in. j. siml oia p̄sonāte. **E**rige cordis aures ad voces sp̄s sui. dū p̄riū filiū/ dū dilectū oris sui viscerz q̄z suoz z v̄toz/ p̄sensit crucifigi p̄ redēptiōē nr̄i. dās nob̄ illum v̄riqz cū gaudior exultatōē q̄ sumā supabāt carnis āgustā. **A**lio qn q̄lter ipleret qd d̄. **H**ilarem datorē diligit d̄s. **D**esideriū rursus qd̄ habuerat cū filio nos p̄ cruce redimi/ dū implebat. **H**ōne q̄s̄o delectabat. **H**unq̄d nō p̄trea crediderim⁹ eā p̄gratulasse saluti latronis/ cū audiuit a filio. **H**odie mecū eris in paradiso. **L**ū orauit isup fili⁹ p̄ p̄seq̄ntibz **P**̄ dimitte ill⁹ qz nesciūt qd faciūt. **V**is derer sup̄stū/ si p̄p̄i cāticū p̄ has qnqz voces

scipue p mollē cantū mie q̄ nil hoībꝫ acce/
ptabili eē dyvellē intīmare. **C** Exhilarare
sce ad hec r speratu q̄ pieras misfande hō.
Quid vltra negare tibi mī mic poterit si p
pziū p te filiū o sensu offerri tante miserie?
Quid decedat bñficata in cel/ q̄ talia dabat
in terr/ afflicta. **P**erdidit miseriā nunqd r
miam: pdidit passiōz/ s; nunqd cōpassiōez
Perdidit pfecto cōpassiōē afflictiā/ sed
retinet cōpassiōz electiā atq; succursiuam
Reddam? ei vicissitudinē. q̄liter h̄ in d/
es fiet. **A**ptem? ei iugiter voces cāncordi nri
p vba cāncordi sui vni verbo euāgelij. **C**ō
cordem? piter voci cōsiliij vocē volūtat; nre
q̄dcūq; dixerit vob in d̄t facite. **S**z h̄ q̄dcū
q; facere scis oīno n̄ posse nos o b̄tā nisi di
cēs fili? tu? dederit voci sue vocē d̄nt. **I**n
cui? vbo lat. ātes opatiōis r b̄te r sil opē fe
rēte cōpleam? iussū tuū. q̄dcūq; dixerit vo/
bis facite. **A**tuero pausanū est tandez
aliqñ/ verboq; nro finis dādus ē. **N**ec i gra
mus futuros eē nōnullos q̄b; aptio: / vide
bis qdā simplicitas vni? vel paucoz affe/
ctiū p sua exercitāōē. quē admodū simpli
cib; rusticanis/ pl? placet aliqñ tympanuz
gallice tabour omeruedon. r fistula repe/
tēs assidue idē: qm̄ aures ad subtiles armo
nī r nō h̄nt idoneas. **D**emus in collatio
nib; patz d̄ reductiōē oīm affectiū ad hec
vba. **D**e? in adiuro. meū intēd. dñe ad ad
iu. me. se. **E**didim? nup monocorduz/ sup
ozōem dñicaz/ sub vna amoris corda. **D**e
hinc psalteriū decacordū/ sup vna tīmō/
fm vnā cōsideratōz aut sup trib; fm alteraz
aut deniq; sup decē cōformit ad legis decēz
verba. **A**lijs vero delectabili? ē alternis vni
cū natura p sua mutabilitate i mutatiōē de
lectet. **D**emū gāma n̄m sub qnq; verb
q̄ volebat ap̄ls loq̄ sensu suo/ poterit oībus
accōmodū fieri rudib; r p̄tis. multiuolis r
pauca q̄rentib; / sint pueri / sint senes / sint
puelle v̄l virgīes. marie q̄ diuinis mācipā
tur psalmodijs. plus ei valet h̄ loco pia de
uotio. q̄ eruditio l̄rata. plus penitēs affe/
ctus q̄ vestigijs intellect?. put in opuscul
r industrijs de theologia mystica inueneri
mus ānotasse. **T**īmō discat discipul? chri
stian? reducere se ad se/ vt pcurrat por: i do/
mū suā r illic ludat. cōceptiones suas agat.
Nō in delictis ait sapiēs. nec in verbo sup
bo qd̄ p̄sus aduersum ē verbo dei. **S**u
p sunt ad extremū multa sup auditu melo/
diosissimo vbo dei. q̄ n̄m gāma nouum

ornarēt. vt q̄s auditor. q̄s cātor. q̄s exau/
ditoz idoneus vbi de oī genere musicoz in
psalmis memoratoz. cātu. pulsu. flatu. mē
te. spū. praxīs addēda ē ad gāma nostrum
De cāncis insup ecultatiōis r lamētatiōis
p maximas q̄les sunt in dialectica r r̄btorica
ca loci/ ad triplicē inuestigatiōē historicaz
vicz p̄bificā r theologicā. lan? optet cāncō
rū oīm originē naturāq; venari **E**legia de
niq; casta versib; iparib; castos cātabit a/
mores. **S**z tāta sūt ad p̄ns dicta sat; h̄ cor
dante nro p̄centore q̄ ait. **B**ū q̄ audiūt ver
bū dei r custo. illd. **I**n cui? fiducia vbi/ va
cās p vacātib; cāncordi verbū feci.

Tertium opusculū 3

Qlumē aliud colligit in se tho/
mos tres. pl? fm modos tradit
nōis varios/ q̄ p diuersitate ma
terie. **P**rim? thom? cāliat et
seq̄ facit facerā elegiā cātatricez amorz dñe
theologie q̄si lirici r oday carmē. **S**e/
cūndus thom? alt scōs h̄z canones seu regu
las amphorismos vel magias aut theoreu
mata de cāncis p notulas qn̄ quaginta. **T**er/
ti? thom? alt terti? verbū solatiū multi
plex in se dirigit p p̄tulas qn̄ quaginta. **E**t
ita iūcti sil' bi duo thomi/ cētilogiū cōstituit

Carmē super reco/ gitatione mortis.

Duc cor in alta.
Erne quis es. qd̄ agis/ moreris dic/
Loz cruce p̄pugant spes timor ardor
amans
Lātica/ saltū/ lamētū/ plāctūq; frēq̄nta.
Iugito iocūdū psalteriū cythare. (mors
Lōcine sic olor tua dum mors imminet/ o
Dortua morte iesu/ sis mihi porta poli
Tps adest aīa q̄ sponsa cubile bñm
Spōsi cōcendas federe p̄petuo.
Ergo cāter himē/ mens/ os/ cor/ lingua/ vi
Plaude/ salū corā/ te iubilus rapiat. (gorz
Tem r tua fle/ tua sit spes vnica christi
Passio/ sit meritū gratia sola tuum.
Buccinet aure tua sonitu vario tuba du/
Terreat ite tonās/ blāda vēite leuet (plex
Turturis hec faciēs iūges suspiria/ suau
Dō vel alauda canit v̄l philomena melos
Loz tremet ob tract? varios/ dū leticie vis
Loz vebit i altū/ mox p̄mit anxietas
Larmia nocte de? tibi dat dū te p̄gre fers
Fac resonet sua laus iugiter ore suo.